

Delrapport 2022

Regionstyrelsen

Revisorsgrupp I

**Delrapport 2022
Regionstyrelsen**

Revisorerna i revisorsgrupp RG I beslutade vid sitt möte den 2022-11-08 att överlämna rapporten till Regionstyrelsen för yttrande senast 2023-02-14.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Kenneth Strömberg
ordförande

Karelia Pagan
sekreterare

Sammanfattning

I denna rapport ges en lägesrapport utifrån de granskningar som genomförts hittills under året inkl. en översiktlig granskning av regionstyrelsens delårsrapport för Region Stockholm. Rapporten är en delrapportering inför den slutliga avrapporteringen och bedömningen i årsrapporten för 2022.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Den pågående pandemin fortsätter att påverka både verksamhet och ekonomi. Ett svårbedömt läge med ett krig i Ukraina och en kraftigt ökad inflation bidrar till en osäkerhet i prognoserna för ekonomin resterande del av 2022 och åren framöver.

Regionstyrelsen prognostiserar årets resultat för Region Stockholm till 2 146 mnkr, vilket är 2 004 mnkr högre än budgeterat. Den positiva avvikelser beror främst på högre skatteintäkter jämfört med budget. I prognosen för helåret bedöms effekten av pandemin i form av merkostnader och intäktsbortfall uppgå till ca 2 346 mnkr. För 2022 utgår statsbidrag på 440 mnkr för delar av intäktsbortfallet inom kollektivtrafiken. Som tidigare utgår även 2022 statsbidrag för vaccination och provtagning kopplat till coronapandemin. Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i delårsrapporten. Revisionen anser dock att analysen kan utvecklas inom några områden.

Regionfullmäktige har, liksom 2021, beslutat att merkostnader och minskade intäkter till följd av coronapandemin ska undantas vid bedömningen av om nämnder och styrelser uppnått sina budgeterade resultatkrav. Enligt beslut i fullmäktige kompenseras nämnder och bolag inom hälso- och sjukvården genom interna bidrag fullt ut för inrapporterade merkostnader. Efter att hänsyn tagits till effekter av coronapandemin visar prognosen att trafiknämnden, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB och Södertälje sjukhus AB inte klarar fullmäktiges resultatkrav. Detsamma gäller serviceförvaltningen inom fastighets- och servicenämnden.

Investeringsverksamheten prognostiseras av nämnder och bolag uppnå en total upparbetningsgrad på 82 procent för 2022 medan regionstyrelsen bedömer att investeringsutfallet troligen kommer bli lägre.

Mot bakgrund av ett antal osäkerhetsfaktorer i omvärlden menar revisionen att regionstyrelsens prognos för det ekonomiska resultatet är svårbedömd. Det gäller framför allt prognostiserade ökade finansiella kostnader för regionens pensionsåtagande där analys saknas i delårsrapporten.

Mot bakgrund av att arbetet med fullmäktiges uppdrag inte framgår i delårsrapporten och att merparten av fullmäktiges indikatorer till målen inte mäts vid delåret konstaterar revisionen att regionstyrelsens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet är svårbedömd.

I delårsrapporten framkommer dock inget som innebär risk för att verksamheten inte kommer att kunna genomföras enligt fullmäktiges givna uppdrag och mål.

Intern styrning och kontroll

I regionens styrdokument anges vilken formell hantering av beslut som gäller om nämnd eller bolag prognostiserar en negativ avvikelse mot resultatkravet. Revisionen konstaterar dock att det inte är tydligt för nämnder och bolag vad som förväntas och att regionstyrelsen för egen del inte tagit beslut enligt styrdokumentet. Revisionen bedömer därför att regionstyrelsen behöver tydliggöra och säkerställa hanteringen vid negativa avvikelser mot resultatkrav. Revisionen konstaterar även att beslutsunderlag inför fullmäktiges beslut om ekonomiska tillskott till nämnder under verksamhetsåret behöver stärkas. Som revisionen tidigare pekat på finns ett behov av att ta fram anvisningar och mallar gällande beslutsunderlagens utformning.

Revisionen bedömer, liksom i årsrapporten för 2021, att det fortsatt finns potential att konkretisera styrningen mot en god ekonomisk hushållning på lång sikt. För bedömning och beslut gällande indikatorer och målnivåer är det bland annat viktigt att regionstyrelsen redovisar vilken analys som ligger till grund för de målnivåer som sätts inom det regionövergripande målet Långsiktig ekonomisk uthållighet.

Genomförda granskningar hittills under året visar att det fortsatt kvarstår behov av att tydliggöra roller och ansvar för samordningen kring vårdplaneringsbehov kopplat till fastighetsstrategiska frågor. Tidigare lämnade rekommendationer kvarstår därmed.

Revisionen ser fortsatt behov av att utveckla delar av regionstyrelsens interna styrning och kontroll.

Räkenskaper

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten för Region Stockholm inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Av delårsrapporten framkommer att regionledningskontoret genomför en utredning rörande hur ökningen av finansiella kostnader för pensionsåtaganden ska redovisas i årsbokslutet 2022. Revisionen kommer att följa denna utredning för bedömning av om redovisningen av pensionsförpliktelserna i sin helhet följer god redovisningssed vid granskningen av årsbokslutet 2022.

Innehåll

1	Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2022-08-31	1
1.1	Ekonomi	1
1.2	Verksamhetens resultat ur ett regionövergripande perspektiv	9
2	Samordning, styrning och kontroll	13
2.1	Ekonomistyrning	13
2.2	Fastighets- och investeringsstyrning	19
2.3	Förändringsprojektet	22
2.4	Åtgärdsvalsprocessen	27
2.5	Robusta sjukhus	27
2.6	Resultatansvar för landstingsfastigheter Stockholm	28
2.7	Uppföljning av tidigare rekommendationer	29
3	Delårsrapport 2022-08-31 för Region Stockholm	30
3.1	Delårsrapport 2022-08-31	30
4	Resultatenheter inom regionstyrelsen	31
4.1	Regionstyrelsen/regionledningskontoret	31
4.2	Regionstyrelsen/koncernfinansiering	39
5	Yttrande över Årsrapport 2021	40
Bilaga 1	Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare års lämnade rekommendationer till styrelsen	
Bilaga 2	Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare år lämnade rekommendationer till ledningen	
Bilaga 3	Yttrande över årsrapport 2021	

1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2022-08-31

1.1 Ekonomi

1.1.1 Prognos för ekonomiskt resultat 2022

Regionstyrelsen prognostiserar årets resultat för Region Stockholm till 2 146 mnkr, vilket motsvarar 2,3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Jämfört med föregående år bedöms resultatet förbättras med 325 mnkr. Delårsprognosen visar en positiv prognostiserad avvikelse mot helårsbudgeten på 2 004 mnkr.

Den positiva avvikelsen förklaras enligt regionstyrelsen främst av ökade skatteintäkter på 2,8 mdkr. De samlade skatteintäkterna prognostiseras öka jämfört med budgeten där merparten (2 587 mnkr) kommer från högre skatteintäkter och generella statsbidrag, medan en mindre del kommer från utjämningsystemet (288 mnkr).

Under året har regionens verksamhet och ekonomi fortsatt att påverkas av coronapandemin där merkostnader, framför allt inom hälso- och sjukvården, för helåret beräknas uppgå till 655 mnkr medan intäktsbortfallet beräknas till 1 691 mnkr, varav 1 663 mnkr inom kollektivtrafiken. Även för 2022 beräknas statsbidrag utgå som kompensation för intäktsbortfallet inom kollektivtrafiken. Bidrag beräknas utbetalas med 440 mnkr och kommer därmed, liksom tidigare år, inte täcka hela bortfallet. Revisionen noterar att nettoeffekten av intäktsbortfallet inom kollektivtrafiken prognostiseras bli ca 1,2 mdkr lägre 2022 jämfört med 2021 då nettoeffekten av intäktsbortfallet var ca 2,4 mdkr.

Den pågående pandemin fortsätter att påverka både verksamhet och ekonomi. Ett svårbedömt läge med ett krig i Ukraina och en kraftigt ökad inflation bidrar till en osäkerhet i prognoserna för ekonomin resterande del av 2022. Delårsrapporten understryker att osäkerheten och förväntade negativa konsekvenser gäller även för kommande år.

Verksamhetens intäkter prognostiseras öka med 618 mnkr jämfört med budget. Som framgått ovan prognostiseras lägre resenärsintäkter¹ (1 694 mnkr). Även sålda primärtjänster, framförallt försäljningen av vård/utomlänsintäkter prognostiseras bli lägre än budget (247 mnkr). Eftersom statsbidrag och övriga bidrag, framför allt gällande testning och vaccination för covid-19, uppdämda vårdbehov och intäktsbortfall kollektivtrafiken beräknas öka (2 010 mnkr) blir intäktavvikelsen ändå positiv. Till detta bidrar även en del övriga verksamhetsintäkter (552 mnkr), där bl a en reavinst ingår.

¹ Avvikelse resenärsintäkter trafiknämnden (intäktsbortfall coronapandemin och sommarlovsbiljetter samt färdtjänstnämnden (positiv avvikelse på 15 mnkr).

Verksamhetens kostnader prognostiseras totalt öka med 161 mnkr. Det beror på högre kostnader för personal (167 mnkr) vilket främst avser inhyrd personal, köp av hälso- och sjukvård (418 mnkr), främst inom primärvården, och köpt trafik (295 mnkr). För övriga verksamhetsknutna tjänster samt bidrag prognostiseras högre kostnader än budgeterat (734 mnkr). Delårsrapporten ger inte en tydlig förklaring till denna avvikelse. Enligt kompletterande information från regionledningskontoret handlar ca 700 mnkr om att bidrag har lämnats till HSN, där HSN i sin tur har vidareförmedlat dessa bidrag till olika vårdgivare. Det rör sig bl.a. om vidareförmedling av statsbidrag till externa utförare inom hälso- och sjukvården för uppskjuten vård, undanträngd vård och utökning av vårdplatser etc.

Övriga kostnader prognostiseras ha en positiv avvikelse mot budget (1 609 mnkr). Trots den stora avvikelsen preciseras denna avvikelse inte närmare i regionstyrelsens delårsrapport. Det framgår av granskningen att avvikelsen grundar sig i att det finns en budgeterad "riskkostnad" på 2,5 mdkr för negativ skatteintäktsutveckling, minskat resande i kollektivtrafiken och för att hantera övriga oförutsedda kostnader kopplat till covid-19. Det framgår inte tydligt av rapporten i vilken utsträckning dessa risker redan har fallit ut och återfinns som minskade intäkter respektive ökade kostnader på andra ställen i prognosen. I övrigt finns inom posten övriga kostnader vissa positiva, men framför allt negativa prognostiserade avvikelser mot budget, bl.a. gällande patienttransporter (110 mnkr) och konsultarvoden av olika slag (124 mnkr).

Prognosen för avskrivningarna är 275 mnkr lägre än budget vilket anges bero på tidsförskjutningar i investeringsprojekt.

De finansiella kostnaderna prognostiseras netto bli 1,6 mdkr högre än budget. En avvikelse på 2 mdkr i högre finansiella kostnader anges bero på de effekter som inflationen medför på pensionsskuldens utveckling. Detta motverkas till viss del av lägre räntekostnader som sammantaget prognostiseras bli 400 mnkr lägre än budget.

Det framgår av regionstyrelsens delårsrapport att den ovanligt stora kostnadsökning som inflationen medför för pensionsskuldens förändring kommer att utredas i samband med budget 2023 och inför årsbokslutet 2022. I den granskning som nu genomförts finns indikationer på att huvuddelen av den prognostiserade ökningen av pensionskostnaderna är hänförlig till räkenskapsåret 2023 (se vidare avsnitt 3.1).

Revisionen noterar att fullmäktige under året tagit beslut om ökade anslag/extra ersättning till vissa verksamheter jämfört med budget. Detta gäller beslut om ytterligare anslag till hälso- och sjukvårdsnämnden på 500 mnkr i syfte att stärka hälso- och sjukvården², beslut om avgiftsfri sommarlovsbiljett³, beslut om extra ersättning till nämnder/bolag inom hälso- och sjukvård

² Inom ramen för fullmäktiges ärende Avstämning av Budget 2022, RS 2021-0685

³ Trafiknämnden tilldelas ytterligare 60 mnkr i anslag, RS 2022-0400

till följd av covid-19 (prognostiseras till 810 mnkr)⁴ samt beslut om extra tilldelning på totalt 219 mnkr till ett antal nämnder och bolag för att genomföra personalfrämjande åtgärder som ska leda till stärkt hälsa och återhämtning⁵. (Se vidare avsnitt 2.1.2.)

1.1.2 Den ekonomiska utvecklingen

Regionstyrelsens delårsrapport kommenterar den ekonomiska utvecklingen under året med viss utblick mot kommande år.

Enskilda kostnadsslag av betydelse kommenteras, dock inte med siffermässig jämförelse mot tidigare år eller förväntad utveckling. Det går därmed inte att få en överblick av kostnadsutvecklingen i ett längre perspektiv. Av kommentarerna framgår, som nämnts ovan, att regionen även 2022 har merkostnader inom vården kopplat till covid-19. För flera viktiga områden framgår att den höga inflationen ännu inte fått genomslag. Detta anges bero på dels att regionen har en hög andel lönekostnader, dels att leverantörsavtalen innehåller en riskdelning som till viss del lägger kostnadsrisken på leverantörssidan. Det senare gäller dock inte inom alla områden som t.ex. busstrafiken där kostnaderna ökat 2022 främst beroende på högre bränslepriser. Enligt delårsrapporten väntas effekterna av den allmänna kostnadsutvecklingen slå igenom fullt ut först efter 2023.

Regionstyrelsens delårsrapport poängterar särskilt utvecklingen av pensionskostnaderna som beräknas öka betydligt kommande år. Gällande ränteutvecklingen framför regionstyrelsen att låneskulden har kunnat hållas nere vilket gör regionen mindre sårbar för räntehöjningar. Någon egentlig analys av hur räntekostnaderna kan komma att utvecklas, t.ex. i form av en känslighetsanalys, presenteras dock inte.

I analysen av den ekonomiska utvecklingen kommenteras inte utvecklingen av regionens investeringsutgifter eller hur det påverkar kostnadsutvecklingen framöver. I samband med redovisning av prognosen för 2022 års investeringsutgifter bedömer dock regionstyrelsen att det också finns en risk att inflationen kan leda till dyrare investeringar.

I delårsrapporten finns ingen analys av förväntad utveckling på intäktssidan efter 2022.

1.1.3 Regionens regelverk och beslut för bedömning mot resultatkrav

Vid bedömning av om nämnder och bolag har uppnått sina budgeterade resultatkrav för 2022 undantas merkostnader och minskade intäkter med koppling till covid-19⁶.

⁴ RS 2022-0445 Beslutet omfattar utbetalning för rapporterade merkostnader januari-april på totalt 520 mnkr. Resterande belopp ska avräknas vid årsbokslutet. Prognosen för resten av året är 290 mnkr.

⁵ RS 2022-0445

⁶ Beslutet fattades av fullmäktige 2022-02-02 inom ramen för fullmäktiges ärende Avstämning av Budget 2022 för Region Stockholm, RS 2021-0685

Enligt regionledningskontorets anvisningar ska samtliga nämnder och bolag även under 2022 löpande rapportera merkostnader och minskade intäkter relaterat till covid-19. Några förändringar i anvisningarna kring vad som ska räknas som merkostnader respektive minskade intäkter har inte gjorts jämfört med 2021.

För 2022 finns inga riktade statsbidrag gällande ersättning för merkostnader inom hälso- och sjukvård⁷. Vid fullmäktiges sammanträde 7 juni beslutades att hälso- och sjukvårdsnämnden tillförs medel för att ersätta nämnder och bolag inom hälso- och sjukvården för merkostnader som uppstått under perioden januari till och med april. I samband med årsbokslutet 2022 ska en slutlig reglering ske gällande ersättning av redovisade merkostnader för covid-vård under helåret 2022. (Se även avsnitt 2.1.2.)

Det framgår av regionledningskontorets anvisningar att nämnder inom hälso- och sjukvården i sin prognos ska räkna med att få full ersättning för merkostnader kopplat till covid-19. Revisionen konstaterar att för nämnder och bolag inom hälso- och sjukvård återstår det därmed enbart att justera för minskade intäkter innan prognostiserat resultat jämförs med resultatkravet. Övriga nämnder och bolag justerar för både merkostnader och minskade intäkter. Inom kollektivtrafiken finns även för 2022 ett statsbidrag som delvis täcker minskade intäkter. Justeringar för detta tas med vid jämförelse mot resultatkravet.

1.1.4 Nämnders och bolags redovisning

Nedan redovisas nämnder/bolag som prognostiserar negativa avvikelser mot resultatkravet före justeringar. När merkostnader och minskade intäkter p.g.a. corona undantagits kvarstår det negativa resultatet mot resultatkravet för dessa.

	Avvikelse⁸	Faktorer som påverkat
Trafiknämnden	-259	externa faktorer som bränsleindex och räntenivåer.
Södersjukhuset AB	-222	främst ökade personal- och bemanningskostnader.
Danderyds sjukhus AB	-148	främst ökade personal- och bemanningskostnader.
Södertälje sjukhus AB	-6	främst ökade personal- och bemanningskostnader.

⁷ Däremot finns statsbidrag för t.ex. vaccinationer

⁸ Avvikelsen avser resultatkrav efter eventuell justering för covid-effekter (mnkr).

Ett antal nämnder/bolag redovisar en positiv avvikelse alternativt ett resultat i nivå med fullmäktiges resultatkrav redan före justering för merkostnader och minskade intäkter p.g.a. pandemin. I tabellen nedan anges dock avvikelsen, på samma sätt som ovan, efter eventuell justering för dessa.

	Avvikelse	Faktorer som påverkat
Hälso- och sjukvårdsnämnden	+400	tillfälliga ersättningar/bidrag och lägre vårdkonsumtionen inom vissa områden.
Stockholms läns sjukvårdsområde	+201	tillfälliga ersättningar/bidrag för vaccinationer och provtagning samt ökade försäljningsvolymer inom hjälpmedelsverksamheten.
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	+13,3	lägre personalkostnader till följd av vakanser samt ökade intäkter i form av statsbidrag för sjuklöneersättning.
Medicarrier AB	+6	nedskrivningar avseende covid-19 relaterade artiklar som inte längre får säljas.
Folk tandvården i Stockholms Län AB	+5,2 ⁹	främst på att personalkostnader varit lägre än budgeterat.
Ambulanssjukvården i Stockholms län AB	+1,7 ¹⁰	högre intäkter är budgeterat.

Övriga nämnder/bolag redovisar en prognos i nivå med budgeterat resultatkrav.

För de nämnder och bolag som redovisar ett positivt resultat jämfört med fullmäktiges resultatkrav framgår i flera fall av nämndernas/bolagens egen rapportering att planerad verksamhet inte kommer genomföras fullt ut under året. Revisionen konstaterar att vare sig den övergripande förvaltningsberättelsen eller fördjupande avsnitt om respektive nämnd/bolag i regionens delårsrapport innehåller någon analys av vilka konsekvenser detta innebär för regionen.

Revisionen konstaterar att fullmäktige har fastställt separata resultatkrav för redovisningsenheter som ingår i fastighets- och servicenämnden. För fastighets- och servicenämnden totalt anger regionstyrelsen att prognostiserat resultat jämfört med fullmäktiges resultatkrav uppgår till 175,5 mnkr före justering för covid-effekter. Av redovisningen framgår:

⁹ Folk tandvården har inte följt anvisningarna för årsprognos gällande ersättning för merkostnader utan bara tagit upp ersättning t.o.m. augusti. Om anvisningarna följs blir avvikelsen 0 mnkr.

¹⁰ Samma som för Folk tandvården. Även Ambulanssjukvården har en avvikelse på 0 mnkr om anvisningarna följs.

	Avvikelse	Faktorer som påverkat
Serviceförvaltningen	-26	omställning inom IT-driften och ökade kostnader för Berga Naturbruksgymnasium.
Fastighetsförvaltningen	+142,8	lägre avskrivningskostnader.

Revisionen konstaterar att fastighets- och servicenämndens fastighetsdel fortsätter att lämna ett positivt resultat på över 100 mnkr jämfört med budget, trots att resultatkravet successivt har höjts. För 2022 prognostiseras ett resultat efter justering för reavinst och minskade intäkter p.g.a covid på 736 mnkr. Då resultatkravet för 2022 är 594 mnkr innebär det en prognostiserad positiv avvikelse på 143 mnkr. Under 2020 och 2021 var den positiva avvikelsen 124 respektive 133 mnkr¹¹.

Karolinska Universitetssjukhuset lämnar en prognos i nivå med budget. Det framgår i regionstyrelsens delårsrapport att sjukhuset i sin helårsprognos för verksamheten ser utmaningar i att nå upp till budgeterade volymer i sin helårsprognos med undantag för elektiv öppenvård. Revisionen noterar i granskningen av Karolinska att prognosen förutsätter att man klarar av en minskning av kostnadsmassan gällande bemanningskostnader. I nämndens delårsrapport redovisas vidare, i enlighet med anvisningar från regionledningskontoret, en särskild analys av det ekonomiska resultatet för testning kopplat till covid-19. Analysen visar att testningsverksamheten prognostiseras ge ett positivt resultat på 298 mnkr för 2022, vilket dock är lägre än 2021 då testningsverksamheten bidrog med ett positivt överskott på 1 022 mnkr.

Kopplat till bedömningen av resultatkrav finns också ett regelverk gällande hur nämnder/styrelser respektive regionstyrelsens ska agera vid negativ prognos jämfört med resultatkrav, se avsnitt 2.1.1.

1.1.5 Balanskrav och resultatutjämnning

Regionstyrelsen anger att det prognostiserade resultatet efter balanskravsjusteringar uppgår till 1 991 mnkr (justering görs för realisationsvinst på 155 mnkr), vilket enligt delårsrapporten möjliggör avsättning till resultatutjämningsreserven (RUR). Rapporten anger, utan redovisning av beräkningsgrunderna, ett tänkt belopp för avsättning, men både i rapporten och i intervjuer betonas att avsättning till RUR och det exakta beloppets storlek avgörs av det faktiska utfallet för året.

¹¹ 2020 var resultat 587 mnkr justerat för reavinst, resultatkrav 463, avvikelse +124 mnkr. 2021 var resultat 677 mnkr justerat för reavinst och minskade intäkter, resultatkrav 544 mnkr, avvikelse + 133.

1.1.6 Kapitaltäckningsgaranti för bolag

I syfte att undvika kapitalbrist i dotterbolagen har Region Stockholm genom beslut i fullmäktige¹² utfärdat en kapitaltäckningsgaranti till Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) på maximalt en miljard kronor under 2022 för att LISAB i sin tur ska kunna utfärda kapitaltäckningsgarantier till dotterbolagen. Hittills under 2022 har det inte gjorts några avrop om kapitaltäckning.

1.1.7 Investeringar

Periodens investeringar uppgår till 7 085 mnkr, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 40 procent av årets budgeterade investeringar. Nämnder och bolag prognostiserar sammantaget att årets utfall blir 14 616 mnkr, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 82 procent.¹³ Regionstyrelsen bedömer i delrapporten att investeringsutfallet troligen kommer bli ännu lägre 2022 då risk kvarstår för förseningar i leveranser på grund av material- och komponentbrist på marknaden samt rådande omvärldsläge. Som framgått ovan redovisar också regionstyrelsen risk för att det allmänna inflationsläget kan leda till dyrare investeringar.

Investeringsutfallet för kollektivtrafiken prognostiseras till 11 863 mnkr, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 85 procent¹⁴. För investeringarna inom trafikförvaltningen beror prognosavvikelsen enligt den regionövergripande delårsrapporten sammanfattningsvis på förskjutningar för Program Tvärbana Norr Kistagrenen, senarelagda leveranser av X15-fordon för Roslagsbanan och C30 till Röda linjen.

För investeringar inom förvaltning utbyggd tunnelbana framhålls uppskjutna arbeten för bland annat städ- och uppställningshall som orsak till den lägre upparbetningsgraden. Samtidigt konstateras att årets budget överskrids för Tunnelbana till Arenastaden med 227 mnkr, vilket anges bero på tidsförskjutningar i kombination med indexutbetalningar. För i princip samtliga investeringsobjekt inom utbyggd tunnelbana framgår att total prognos överskrider totalbudgeten för investeringarna med 1,8 mdkr. Överskridandet hänförs till justering för prisökningar orsakade av omvärldsläget. På respektive objekt anges att det handlar om justerade indexberäkningar. (Se vidare avsnitt 2.2.2.)

För fastighetsinvesteringar inom hälso- och sjukvården¹⁵ prognostiseras utfallet till 1 471,9 mnkr vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 75 procent.

¹² Beslut inom ramen för fullmäktiges behandling av Årsredovisning 2021 för region Stockholm 2022-04-05, RS-2022-0062

¹³ 2021 budgeterades de totala investeringarna till 14 mdkr medan utfallet blev 11 mdkr, en upparbetningsgrad på 78 procent. Revisionen noterar att den prognostiserade investeringsvolymen är högre jämfört med den volym som upparbetades föregående år.

¹⁴ Redovisning exklusive färdtjänstnämnden.

Regionstyrelsens rapport har inte identiska värden men enligt avstämning är det dessa värden, som är hämtade från trafiknämndens rapportering, som är korrekta.

¹⁵ Fastighets- och servicenämnden ansvarar för investeringar i Region Stockholms fastighetsbestånd och försörjning av informationsteknik exklusive kollektivtrafikens fastigheter och försörjning av informationsteknik som trafiknämnden ansvarar för.

Merparten av investeringarna ligger inom landstingsfastigheters¹⁶ ansvarsområde där den prognostiserade avvikelser mot budget är 494 mnkr (upparbetningsgrad 74 procent). Avvikelse mellan prognos och budget beror generellt på förseningar av projekt dels till följd av materialbrist och långa leveranstider, dels på att en av pandemin hårt ansträngd vård har försvårat genomförandet av planerad investeringsverksamhet. För projekten inom Karolinska Huddinge anges specifikt att ombyggnader har pausats, planerats om och därefter återupptagits vilket inneburit att projekten förskjutits i tid. För Ny vårdavdelning Danderyds sjukhus anges att projektet inte hade kalkylerat med risk för förskjutet genomförandebeslut.

För St Görans sjukhus, vårdavdelningar och behandling, noteras att prognosen för hela investeringen understiger totalbudget för investeringen med 100 mnkr vilket främst beror på en felbedömning av arbetenas omfattning under 2021 samt förlängning av tidplanen. För investeringsprojektet Huddinge sjukhus, Ny- och ombyggnad av akutmottagning framgår att totalbudget beräknas överskridas med 115 mnkr¹⁷ då ett nytt genomförandebeslut har fattats under 2022 där barnakut, närakut och ambulanshall har tillkommit.

Investeringar som hanteras av NKS bygg¹⁸ handlar i huvudsak om medicinteknisk utrustning, informations- och kommunikationsteknik och hyresgäst Anpassningar i Karolinska Universitetssjukhuset. Här prognostiseras ingen avvikelse för helåret 2022. Upparbetningsgraden per augusti var 51 procent.

De hälso- och sjukvårdsproducerande nämndernas och bolagens egna investeringar prognostiseras uppgå till 1 197 mnkr vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 76 procent. Här anges pandemins följd effekter, oroligheterna i omvärlden samt komponent- och resursbrist som förklaringar till att investeringar har förskjutits till kommande år.

Serviceförvaltningen inom fastighets- och servicenämnden prognostiserar investeringsutfallet till 243 mnkr, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 72 procent. Avvikelsen mellan prognos och budget beror på tidsförskjutningar i vissa investeringar samt att det är mycket långa leveranstider för IT-investeringar.

1.1.8 Bedömning

Det ekonomiska resultatet för 2022 prognostiseras till 2 146 mnkr vilket är 2 004 mnkr högre än budgeterat. Avvikelse i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i delårsrapporten. Revisionen menar dock att det hade behövts en mer utvecklad analys av kostnadsposterna *övriga verksamhetsanknutna tjänster samt bidrag respektive övriga kostnader*.

¹⁶ Landstingsfastigheter är en separat enhet inom fastighets- och servicenämndens fastighetsförvaltning.

¹⁷ Det nya genomförandebeslutet är på 290 mnkr.

¹⁸ NKS bygg är en separat enhet inom FSN- fastighetsförvaltningen.

Revisionen menar att det prognostiserade utfallet för de finansiella kostnaderna inte går att bedöma eftersom det saknas en dokumenterad analys av vilka poster som bedöms påverka prognosen. Revisionen inväntar den utredning av pensionskostnaderna som enligt delårsrapporten ska genomföras i samband med budgetarbetet för 2023 och inför årsredovisningen (se avsnitt 3.1).

Efter att hänsyn tagits till effekter av coronapandemin visar prognosen för nämnder och bolag att trafiknämnden, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB och Södertälje sjukhus AB inte klarar fullmäktiges resultatkrav. Det samma gäller serviceförvaltningen inom fastighets- och servicenämnden. Revisionen konstaterar att bland de nämnder och bolag som enligt prognosen uppnår fullmäktiges resultatkrav finns noterade avvikelser och risker som kan påverka det slutliga utfallet. Revisionen menar att regionstyrelsens delårsrapport på ett tydligare sätt bör redovisa en konsekvensanalys gällande dessa avvikelser.

Investeringsverksamheten prognostiseras av nämnder och bolag uppnå en total upparbetningsgrad på 82 procent för 2022 medan regionstyrelsen bedömer att investeringsutfallet troligen kommer bli lägre.

1.2 Verksamhetens resultat ur ett regionövergripande perspektiv

1.2.1 Mål och indikatorer

Regionfullmäktige har för 2022, liksom för föregående år, beslutat om tre övergripande inriktningsmål som gäller för alla verksamheter; *Långsiktig ekonomisk uthållighet*, *En hållbar regional utveckling* och *Hållbar arbetsgivare*. Dessa är nedbrutna i 17 verksamhetsspecifika mål¹⁹. Därutöver har fullmäktige även fattat beslut om fem nämndspecifika²⁰ mål, vilka också är insorterade under de tre övergripande inriktningsmålen. Revisionen konstaterar att några mål har fått ändrad formulering i budget 2022 jämfört med tidigare. Ett sådant exempel är det nämndspecifika målet *Region Stockholm stärker ett hållbart resande så att klimatpåverkan från transporter minskar* som i budget 2021 var benämnt *Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem*.

Målen kommer även för 2022 att mätas och följas upp genom totalt 100 indikatorer.²¹ Av de 100 indikatorerna är sju helt nya och 25 st delvis omformulerade 2022. Inom det nämndspecifika målet *En hälso- och sjukvård av god kvalitet* finns fem omformulerade indikatorer som framförallt är inriktade på vård i rätt tid. Även inom det nämndspecifika målet *Region Stockholm stärker ett hållbart resande så att klimatpåverkan från transporter minskar*

¹⁹ Verksamhetsspecifika mål gäller för berörda verksamheter och är fleråriga. Enligt regionledningskontoret finns det 17 verksamhetsspecifika mål men som framgår senare i texten är det ett av dessa som inte är definierat som verksamhetsspecifikt i fullmäktiges budget 2022.

²⁰ Nämndspecifika mål gäller just en nämnd och kan vara ett- eller fleråriga.

²¹ Egentligen är det 97 indikatorer eftersom tre av indikatorerna ska utvecklas under 2022 och därför inte ingår i mätningen.

finns fyra delvis omformulerade indikatorer. De indikatorer som mäts genom kundundersökningen Upplevd kvalitet har varit pausad under pandemin, men genomförs åter i år.

Vissa indikatorer har fått sänkt målvärde 2022 jämfört med föregående år. Dessa indikatorer kopplar framför allt till det nämndspecifika målet *En hälso- och sjukvård av god kvalitet* och kulturnämndens mål *Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet*. Det framgår att pandemin har fortsatt påverkat hälso- och sjukvården och orsakat längre väntetider, framför allt till specialistvård och vistelsetid på akutmottagningar, vilket är anledningen till att indikatorernas målvärden har sänkts. Anledningen till att två indikatorer kopplat till mål för kulturen fått sänkt målvärde framgår inte i budgeten. Indikatorerna är också delvis omformulerade jämfört med 2021.

Tre namngivna indikatorer i fullmäktiges budget återstår ännu att utveckla. Två mål, *Utformningen av de fysiska miljöerna i Region Stockholms verksamheter är hållbara och hälsofrämjande*²² samt *Region Stockholms verksamheter har år 2035 minimerat sina utsläpp av skadliga ämnen*, har ännu inte några utpekade indikatorer och det är därmed inte klart hur målen ska mätas.

Enligt regionens målstyrningsmodell och dess anvisningar ska för nämnder/bolag, liksom föregående år, ett mål bedömas vara uppfyllt om mer än hälften av indikatorerna har nått sitt målvärde. Mål ska anses delvis uppfyllda om hälften av indikatorerna nått sitt målvärde.

Regionledningskontoret använder vid målbedömning på koncernnivå en viktning för att spegla indikatorernas betydelse. För varje mål viktas indikatorerna med en totalsumma av 100 procent. Indikatorerna har sorterats något annorlunda i årets budget utifrån nya målformuleringar och också delvis givits nya viktningar. Revisionen konstaterade i årsrapporten 2021 att regionstyrelsen tillämpat viktningsmodellen på så sätt att indikatorer som inte hade kunnat mätas (även om de inte var relaterade till pandemin) räknades bort helt. Revisionen pekade på att detta förfarande i praktiken kunde innebära att även om bara indikatorer med mycket låg viktning kunnat mätas så betraktades målet som uppnått. Revisionens bedömning var att det inte är en rimlig tillämpning av viktningsmodellen, eftersom viktningen då i praktiken sätts ur spel. Revisionen konstaterar att det ännu inte finns någon redovisad förändrad tillämpning av viktningen inför årsrapporteringen.

Samtliga mål och indikatorer ska enligt fullmäktiges budget följas upp i samband med årsbokslutet. Olika indikatorer följs dock upp med olika intensitet och vissa redovisas vid delårsrapporteringen. Utifrån de indikatorer som följts upp vid delåret prognostiserar nämnder och bolag respektive regionstyrelsen 2022 års måluppfyllelse.

²² Det är heller inte, vare sig i budget eller på annat ställe, utpekade om målet är verksamhets- eller nämndspecifikt.

På en övergripande nivå prognosticerar regionstyrelsen att inriktningsmålet *Långsiktig ekonomisk uthållighet* bedöms uppnås för året. För inriktningsmålen *En hållbar regional utveckling* och *Hållbar arbetsgivare* lämnas ingen prognos då inte alla indikatorer mäts i delårsrapporten. I regionstyrelsens delårsrapport redovisas prognoser för samtliga nämnder och styrelser i de fall det har följts upp i delåret.

För inriktningsmålet *En långsiktig ekonomisk uthållighet* finns två verksamhets-specifika mål: Ett resultat i balans och Hållbar investeringsutveckling. För dessa två mål mäts fem av totalt sex indikatorer per den sista augusti. Samtliga mätta indikatorer prognostiseras nå sina målvärden (se vidare avsnitt 2.1.3). Majoriteten av indikatorerna för de övriga två inriktningsmålen mäts först till verksamhetsberättelsen och måluppfyllnaden kan därför inte prognosticeras.

Flera sjukhus och hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar att målvärdena för de flesta indikatorer som sammantaget mäter det nämndspecifika målet *En hälso- och sjukvård av god kvalitet* kommer att nås. Tolv av de totalt 14 indikatorerna med målvärden mäts vid delårsrapporteringen. Ytterligare två indikatorer för målet ska enligt fullmäktiges budget utvecklas under året.

Revisionen noterar att för vissa indikatorer delas ansvaret för genomförandet och uppföljning av två nämnder. Ett exempel är indikatorn Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete. Här har både hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) samt Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) samma indikator. I deras mätning skiljer sig måluppfyllnaden då HSN inte når målvärdet och SLSO når det. I delårsrapporten för Region Stockholm redovisas indikatorn som att den inte uppnått sitt målvärde och med HSNs mätvärde. Revisionen konstaterar att det inte är tydligt hur indikatorernas målvärden och utfall ska sammanvägas för regionen när samma indikator förekommer på flera nämnder/bolag, men med olika målvärden.

Det nämndspecifika målet *Region Stockholm stärker ett hållbart resande så att klimatpåverkan från transporter minskar* mäts med totalt 11 indikatorer. Av dessa redovisas sex indikatorer vid delårsrapporteringen, varav två uppges inte komma att nå sitt målvärde.

En indikator kopplad till det verksamhets-specifika målet *Kärnverksamhet ska prioriteras* mäts vid delårsrapporteringen och det är Administrativa kostnader ska minska. I fullmäktiges budget för 2022 anges indikatorn i totala kostnader med målvärde att inte överstiga budget. Indikatorn bedöms i delårsrapporten för Region Stockholm nå sitt målvärde.

Enligt regionledningskontorets instruktioner förväntas nämnder/bolag beskriva i vilken utsträckning covid-19 påverkar måluppfyllnaden. Granskning

visar att nämnder/bolag i huvudsak har kommenterat pandemins påverkan på måluppfyllnad.

1.2.2 Uppdrag från fullmäktige

Fullmäktige beslutar om uppdrag till nämnder och bolag, dels i samband med budget, dels löpande under året. I nämnders och bolags delårsrapporter ska statusen på dessa uppdrag, inklusive kvarstående uppdrag från tidigare år, redovisas. Enligt anvisningarna²³ ska nämnder och bolag vid delårsrapporteringen föreslå om uppdrag från fullmäktige bör avslutas eller förändras med anledning av coronapandemin. Granskningen visar att det i huvudsak inte inkommit sådana förslag.

Vid delårsbokslutet finns 124 uppdrag sammanställda. Enligt nämnders/styrelsers rapportering bedömdes 28 av dessa vara avslutade. 70 st var pågående enligt plan, 19 st pågående med avvikelser och sju stycken var ej påbörjade. Revisionen noterar att det finns oavslutade uppdrag från mandatperiodens början eller tidigare, de flesta gällande uppdrag om fastighetsförsäljning. Berörd nämnd/bolag har för samtliga dessa tidiga uppdrag kommenterat orsak till att uppdragen är oavslutade. Regionstyrelsen har dock i delårsrapporten inte kommenterat några uppdrag oavsett t.ex. hur gamla de är eller om de inte är påbörjade.

Nämnder och bolag ska, i enlighet med anvisningarna, kommentera uppdragen med status, tidplan för genomförande och kommentar. Granskningen visar att uppdragen har kommenterats men att uppgift om när uppdragen beräknas avslutas saknas för vissa. Då ingen initial tidplan ges för uppdragen och det är verksamheterna som planerar för genomförandet noterar revisionen att det inte alltid är tydligt hur nämnder och bolag gör distinktionen mellan ”pågående enligt plan” och ”pågående med avvikelse”.

1.2.3 Bedömning

Revisionen bedömer att regionstyrelsen har kommenterat måluppfyllelsen utifrån den mätning av indikatorer som har genomförts vid delårsrapporteringstillfället. Nämnder/bolag har i huvudsak kommenterat pandemins påverkan på måluppfyllnad i enlighet med anvisningar.

Revisionen framförde i årsrapporten 2021 att det var positivt att en viktning av olika indikatorers betydelse för att nå målen hade införts. Samtidigt bedömde revisionen att det fanns behov av att förtydliga hur viktningsmodellen ska tillämpas. Revisionen konstaterar att det behovet kvarstår. Utifrån nu genomförd granskning menar revisionen också att det är oklart hur indikatorer som delas av flera nämnder/bolag bedöms och redovisas.

Nämnder/bolag har i enlighet med anvisningarna i huvudsak kommenterat uppdragen inklusive beräknad tidplan. Revisionen noterar att fullmäktiges uppdrag, med något undantag, inte kommenteras i regionstyrelsens

²³ Anvisningar rapportering 2022, Regionledningskontoret, 2022-04-07

delårsrapport för Region Stockholm. Revisionen menar att sammanfattande analys och återrapportering till fullmäktige gällande utestående uppdrag från innevarande och tidigare år bör ingå i delårsrapporteringen. Revisionen konstaterar samtidigt att rimligheten i uppdragens status är svårbedömd då det saknas tidplan i uppdragsformuleringen samtidigt som nämndens/bolagets initiala planering för uppdraget inte redovisas, t.ex. i verksamhetsplanerna.

Mot bakgrund av att arbetet med fullmäktiges uppdrag inte framgår i delårsrapporten och att merparten av fullmäktiges indikatorer till målen inte mäts vid delåret konstaterar revisionen att regionstyrelsens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet är svårbedömd. I delårsrapporten för Region Stockholm framkommer inget som innebär risk för att verksamheten inte kommer att kunna genomföras enligt fullmäktiges givna uppdrag och mål. Det finns dock indikationer på att verksamheterna inte fullt ut kan genomföra planerad verksamhet enligt inrapporterade verksamhetsplaner.

2 Samordning, styrning och kontroll

2.1 Ekonomistyrning

2.1.1 Hantering av negativa avvikelser mot resultatkrav

I samband med beslut om budget 2022 fastställde fullmäktige en ny policy för god ekonomisk hushållning.²⁴ Till detta fastställde regionstyrelsen en riktlinje för ekonomistyrning.²⁵

I styrdokumentet *Riktlinjer Ekonomistyrning* betonas regionstyrelsens samt nämnders/styrelsers ansvar för en tydlig och transparent hantering när nämnder/bolag prognostiserar negativa avvikelser mot resultatkrav. Enligt riktlinjen ska en prognostiserad avvikelse rapporteras i samband med bokslutsrapportering till respektive nämnd/bolagsstyrelse som kan välja att antingen avslå eller godkänna avvikelsen. Om nämnden/styrelsen väljer att avslå avvikelsen ska åtgärder vidtas så att det fastställda resultatkravet uppnås. Om nämnden/styrelsen istället väljer att godkänna avvikelsen ska avvikelsen rapporteras till regionstyrelsen för godkännande. Regionstyrelsen i sin tur kan välja att godkänna eller inte godkänna avvikelsen. I principiellt viktiga fall ska regionstyrelsen föra ärendet vidare för godkännande i regionfullmäktige som också kan besluta att inte godkänna den prognostiserade avvikelsen.

Revisionen konstaterar att det i regionledningskontorets Ekonomihandbok för regionen finns en tillämpningsanvisning; Beslutsordning för prognoser inom koncernen. Syftet är att förtydliga den beslutsordning och hantering som återges ovan i Riktlinjer för ekonomistyrning.

²⁴ Policy God ekonomisk hushållning, RS 2021-0285

²⁵ Riktlinjer Ekonomistyrning, RS 2021-0287

Enligt tillämpningsanvisningen gäller för regionstyrelsens del, i enlighet med kommunallagen, att styrelsen ska säkerställa att åtgärder vidtas för att nå en ekonomi i balans. Tillämpningsanvisningen anger att regionstyrelsen därför bör besluta att ge nämnden/bolaget i uppdrag att genomföra åtgärder för att nå fullmäktiges beslut. Om det enligt lämnat beslutsunderlag och genomförd dialog med regionledningskontoret inte är möjligt att genomföra förslag på åtgärder ska regionledningskontoret föreslå åtgärder till regionstyrelsen. Om åtgärderna är av principiell karaktär eller avser ett beslut över 100 mnkr är det, enligt tillämpningsanvisningen, regionfullmäktige som beslutar om åtgärder och ger uppdrag till berörd verksamhet.

Som framgått ovan (se 1.1.4) är det fem nämnder/styrelser som prognostiserar en negativ avvikelse mot resultatkravet efter justering av coronarelaterade poster. Revisionen konstaterar att för fyra av dessa har nämnden/styrelsen enbart godkänt den framtagna delårsrapporten utan att tydligt ha avslagit eller godkänt prognostiserad avvikelse. Avvikelsen har inte heller hänskjutits till regionstyrelsen för godkännande. Det är oklart i vilken utsträckning det har förts en dialog med regionledningskontoret i samband med att prognosavvikelsen konstaterats.

För fastighets- och servicenämnden, där den ingående serviceförvaltningen har ett eget resultatkrav, finns i nämndens beslutsunderlag en tydlig beskrivning varför åtgärder inte kan vidtas och nämnden hemställer i sitt beslut att regionstyrelsen godkänner en negativ prognos om -34,5 miljoner kronor avseende serviceförvaltningens verksamhet²⁶.

Revisionen konstaterar att det inte framgår i regionstyrelsens delårsrapport om de negativa resultatavvikelserna ska godkännas eller inte. Serviceförvaltningens hemställan nämns inte heller.

I den del i delårsrapporten där respektive nämnd/bolag beskrivs mer i detalj noterar revisionen att regionledningskontoret gör vissa bedömningar:

- För trafiknämnden konstateras att resultatkravet inte prognostiseras uppnås då framför allt busstrafikens bränslekostnader inom köpt trafik förväntas överskrida årets budget. Enligt texten förutsätter dock regionledningskontoret att ytterligare effektiviseringsåtgärder prioriteras under 2022 för att nå en ekonomi i balans.
- För både Södersjukhuset och Danderyds sjukhus anges att respektive sjukhus gör bedömningen att åtgärderna inte kommer att kunna sänka kostnaderna tillräckligt för att nå en ekonomi i balans. Enligt texten förutsätter regionledningskontoret att ytterligare effektiviseringsåtgärder prioriteras under 2022 för att nå en ekonomi i balans 2023. Resultatet för 2022 kommenteras inte.

²⁶ Revisionen noterar att hemställan inte gäller avvikelsen mot resultatkrav utan det negativa resultatet.

- För Södertälje Sjukhus AB bedömer regionledningskontoret att sjukhuset har möjlighet att nå en ekonomi i balans givet de åtgärder som planeras och den relativt låga avvikelsen.
- Den negativa resultatavvikelsen för serviceförvaltningen inom fastighets- och serviceförvaltningen analyseras inte.

Revisionen konstaterar att regionstyrelsen vid sin behandling av delårsrapporten inte beslutat att godkänna eller avslå redovisade negativa avvikelser mot resultatkrav i enlighet med riktlinjen för ekonomistyrning. Regionstyrelsen har inte heller svarat på hemställan från fastighets- och servicenämnden.

2.1.2 Beredning av ärenden

Av regionens styrdokument *Integrerad ledning och styrning (ILS)*²⁷ framgår att regionstyrelsen ansvarar för att beslut som ska behandlas i regionfullmäktige bereds på ett korrekt sätt och att fullmäktige får relevanta och genomarbetade underlag för sina beslut. Av *Riktlinjer Ekonomistyrning* framgår att beslut ska fattas utifrån väl underbyggda, faktabaserade, ekonomiska underlag utifrån principen om resultatstyrning och att beslutsfattaren ska vara väl informerad om beslutets konsekvenser på verksamhet och ekonomi. De ekonomiska effekterna ska vidare vara mätbara i pengar och kunna jämföras med utgångsläge i utfall, prognos och i avvikelse mot budget och verksamhetsplaner. Riktlinjen anger också att anvisningar och gemensamma mallar inom koncernen ska skapa en systematik i beslutsunderlag för alla nämnder och bolag. Revisionen konstaterar att det visserligen finns anvisningar för underlag till vissa specifika beslut i budget- och uppföljningsprocessen, t.ex. investeringsbeslut, men att det i övrigt inte finns några sådana anvisningar och mallar.

Som framgått av avsnitt 1.1.1 har fullmäktige under året fattat fyra beslut om totalt ca 1,6²⁸ mdkr i ekonomiska tillskott till verksamheterna.

Revisionen konstaterar att förslaget till beslut om att tillföra hälso- och sjukvårdsnämnden 500 mnkr i utökat anslag för att stärka hälso- och sjukvården lämnades av regionrådsberedningen, inom ramen för ärendet om avstämning av budget 2022, utan föregående tjänstemannaberedning. Av regionrådsberedningens utlåtande framgår att satsningen finansieras av högre prognostiserade skatteintäkter och kommer att vara resultatneutralt jämfört med budgeterat resultat på 141,5 mnkr. I samma ärende konstaterar samtidigt regionledningskontoret att de samlade skatteintäkternas utveckling under 2022 är osäker och att olika prognosmakare gör olika bedömningar.

De tre andra besluten, att tillföra trafiknämnden 60 mnkr för att finansiera avgiftsfri sommarlovsbiljett, att tillföra nämnder/bolag inom hälso- och sjukvård extra ersättning motsvarande merkostnaderna till följd av covid-19 samt

²⁷ RS 2020-0775

²⁸ Beloppet gällande ersättning till hälso- och sjukvården för merkostnader är beräknat på de prognoser som har gjorts i delårsrapporten och är därmed fortfarande preliminärt.

att tillföra vissa nämnder och bolag sammanlagt 219 mnkr för att genomföra personalfrämjande åtgärder, har beretts av regionledningskontoret före regionrådsberedningen. I den ekonomiska konsekvensbeskrivningen i regionledningskontorets tjänsteutlåtanden i de tre ärendena anges att tillskotten finansieras genom att de samlade skatteintäkterna stärkts under året. Någon analys av ev andra faktorer som kan påverka totalbilden av regionens resultat redovisas inte.

Av utlåtandet om sommarlovsbiljett framgår att kostnaden för satsningen är osäker. I beslutet finns krav på återredovisning av utfallet i delårsbokslutet. Revisionen konstaterar att trafiknämnden i sin delårsrapport redovisar ett beräknat intäktsbortfall, dvs. minskad försäljning av ungdomsbiljetter på ca 50 mnkr medan regionstyrelsen i sin delårsrapport inte återrapporterar detta till fullmäktige. I övriga tre ärenden finns inget krav på uppföljning/återredovisning gällande hur medlen har använts och vilka effekter de har gett.

Av beslutet om ersättning för merkostnader framgår att 520 mnkr, som motsvarar inrapporterade merkostnader januari-april, ska fördelas till berörda nämnder och bolag via extra bidrag till hälso- och sjukvårdsnämnden. Merkostnader för resterande del av året ska regleras i samband med årsbokslutet 2022 utifrån då inrapporterade merkostnad. Någon prognos för merkostnad gällande maj-december redovisades inte i underlaget. Mot bakgrund av att fullmäktige tidigare beslutat om att merkostnader kopplat till covid-19 får undantas för samtliga nämnder och bolag finns i juni månads beslut ingen beskrivning varför ersättning bara utgår till nämnder inom hälso- och sjukvården.

Enligt styrdokumentet ILS ska nämnder och bolag göra sin löpande uppföljning och rapportera mot beslutad verksamhetsplan med fokus på en ekonomi i balans, det vill säga att nämnden eller bolaget når beslutat resultatkrav. De tillkommande ekonomiska anslagen/bidragen som beslutats under året har därmed inte ingått i arbetet med verksamhetsplanen, och då inte heller i återredovisningen till regionstyrelsen av nämndernas/bolagens verksamhetsplanering.

2.1.3 God ekonomisk hushållning

Av *Policy God ekonomisk hushållning* framgår att Region Stockholm, långsiktigt över flera budgetperioder, ska ha en god ekonomisk hushållning för att säkerställa ekonomisk stabilitet. Det framgår också att det i den årliga budgeten ska anges mål och indikatorer som stödjer en god ekonomisk hushållning.²⁹

²⁹ Dokumentet anger att dessa mål ska bidra till:

- en effektiv och ändamålsenlig verksamhet.
- att det egna kapitalet ska öka för såväl koncernen Region Stockholm, som för enskilda nämnder och bolag, för att säkerställa Region Stockholms soliditet.

Revisionen konstaterar att regionstyrelsens delårsrapport beskriver risker och utmaningar inför 2023, i vissa fall även ur ett längre perspektiv. Beskrivna risker konkretiseras dock inte i ekonomiska termer.

I budgeten för 2022 finns det långsiktiga inriktningsmålet Långsiktig ekonomisk uthållighet bedöms uppnås för året. Inriktningsmålet har två verksamhetsspecifika mål: *Ett resultat i balans* och *Hållbar investeringsutveckling*.

För ett resultat i balans redovisas det verksamhetsspecifika målet ”Ett positivt resultat för Region Stockholm enligt balanskravet”. Till målet finns endast en indikator; Ett positivt resultat för Region Stockholm enligt balanskravet. Målvärdet för 2022 är 142 mnkr, dvs. budgeterat resultat för regionen, vilket prognostiseras uppfyllas³⁰

Det andra verksamhetsspecifika målet, *Hållbar investeringsutveckling*, har 5 indikatorer varav 4 mäts/prognostiseras i delårsrapporten. Samtliga mätta indikatorer prognostiseras uppfyllas. Delårsrapporten anger att detta främst beror på den positiva resultatprognosen på 2 146 mnkr.³¹

I delårsrapporten anges att de positiva utfallen såväl tidigare år som 2022 medför att Region Stockholms soliditet³² inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner, har förbättrats. I slutet av augusti uppgår soliditeten till 3,4 procent. Revisionen konstaterar att delårsrapporten inte sätter det angivna värdet i relation till tidigare år, övriga regioners soliditet och inte heller till vilken målbild för soliditeten som bedöms vara lämplig för Region Stockholm.

2.1.4 Bedömning

Revisionen bedömde i delårsrapporten för regionstyrelsen 2021 att uppmaningar till nämnder och styrelser om åtgärder i samband med tertial- och delårsrapport bör lämnas av regionstyrelsen och inte av regionledningskontoret. Revisionen ser positivt på att det från och med 2022 finns ett regelverk som tydliggör nämnders och styrelser respektive regionstyrelsens ansvar för att tydligt ta ställning till prognostiserade underskott. Revisionen konstaterar dock att det inte är tydligt för alla parter vad som förväntas enligt Riktlinjer Ekonomistyrning. Revisionen bedömer därför att regionstyrelsen ytterligare behöver tydliggöra och säkerställa hanteringen vid negativa avvikelser mot resultatkrav.

-
- att säkerställa hur stor andel av nyinvesteringar som kan finansieras med upptagna lån.
 - en tydlig och enhetlig kapitalstruktur för Region Stockholms nämnder och bolag samt dotterbolag, för att säkerställa ett robust ägande.

³⁰ Som framgått tidigare är resultatprognosen 2 146 mnkr, vid bedömning ska dock reavinst dras bort vilket ger ett prognostiserat resultat på 1 991 mnkr.

³¹ Revisionen konstaterar att samtliga mätta indikatorer har en koppling till regionens kassaflöde/intäkter.

³² Delårsrapporten kommenterar soliditet på följande sätt: Soliditet uttrycks i procent och visar hur stor andel av tillgångar som finansierats med eget kapital. Soliditet är ett mått på betalningsförmågan på lång sikt. En högre soliditet visar att en mindre del av tillgångarna behöver finansieras med upplåning.

Med beaktande av den situation som vården, men i olika hög grad även andra verksamheter, fortsatt befinner sig i med anledning av pandemin kan det enligt revisionens bedömning finnas behov av olika typer av åtgärder under löpande verksamhetsår. Revisionen konstaterar dock att beredningen av ekonomiska tillskott till nämnder och bolag inte följer regionens styrdokument om att beslutsunderlag ska vara utformade så att fullmäktige, och andra beslutsinstanser, ska ha tydliga beslutsunderlag för sitt beslutsfattande.

När det gäller beslutet om extra ersättning för merkostnader kopplat till covid konstaterade revisionen i årsrapporten 2021, kopplat till motsvarande beslut under 2021, att beslutet om ersättning för merkostnader till den egenägda hälso- och sjukvården överlappar fullmäktiges tidigare beslut om att merkostnader och intäktsbortfall får avräknas vid bedömning av resultatkravet. Revisionen noterar att förfarandet är detsamma även 2022 utan att regionstyrelsen i sitt underlag tydligt klargör syftet med detta beslut.

År 2017 rekommenderade revisionen dåvarande landstingsstyrelsens förvaltning att ta fram en övergripande vägledning för utformning av och innehåll i ekonomiska och eventuellt andra konsekvensbeskrivningar i beslutsunderlagen till nämnder och styrelser³³. Revisionen konstaterar att det fortsatt finns ett behov av att ta fram anvisningar och mallar gällande beslutsunderlagens utformning. Rekommendationen bedöms därmed kvarstå.

Revisionen konstaterar att det i regionstyrelsens underlag till budget 2022, liksom delårsrapporten för 2022, inte framgår vilken analys som ligger till grund för satta målnivåer inom Långsiktig ekonomisk uthållighet. Revisionen menar att en sådan redovisning behövs för att göra det möjligt att analysera hur uppnådda målnivåer förhåller sig till de långsiktiga behoven för regionen, dvs. för att beslutsfattare ska kunna avgöra vad som krävs för att säkra den långsiktiga ekonomiska hållbarheten.

Revisionen bedömde i årsrapporten för 2021 att det fortsatt finns potential att konkretisera styrningen mot en god ekonomisk hushållning på lång sikt. Revisionen menar att det finns risk att fokus blir alltför kortsiktigt och att regionstyrelsen bör säkerställa analyser även i ett långsiktigt perspektiv i samband med att mål och indikatorer utvecklas. Revisionen kommer att fortsätta följa detta arbete.

Rekommendation:

- Regionstyrelsen bör tydliggöra och säkerställa hanteringen när nämnder/styrelser prognostiserar negativa avvikelser mot resultatkrav.

³³ Rekommendation nr 29155, Landstingsrevisorerna, projektrapport 8/2017 Ärendeprocessen – transparens och spårbarhet i politiska beslut.

2.2 Fastighets- och investeringsstyrning

2.2.1 Strategisk styrning fastighets- och investeringsverksamheten
Regionfullmäktige har i budget 2022 och i tidigare budgetar gett regionstyrelsen ett antal uppdrag som syftar till att utveckla investerings- och fastighetsstyrningen. Revisionen har också i olika granskningar påtalat utvecklingsbehov inom dessa områden.

Enligt regionstyrelsens delårsrapport för den egna verksamheten fortsätter arbetet med att utveckla investeringsstyrningen enligt ny inriktning som beslutades i samband med Region Stockholms tertialrapport 2020³⁴. Den nya inriktningen innebär fokus på stärkt investeringsstyrning. Av delårsrapporten framgår att regionledningskontoret informerat om och stöttat tillämpningen av riktlinjer i nämnder och bolag, bland annat med hjälp av tillämpningsanvisningar. Revisionen har dock i tidigare granskning konstaterat att det inte har tagits fram några tillämpningsanvisningar. Regionledningskontoret har istället menat att de olika verksamheterna behöver ta fram egna, verksamhetsnära tillämpningsanvisningar med koppling till regionens gemensamma riktlinjer³⁵.

Regionstyrelsen fick i samband med budget 2020 i uppdrag att genomföra en översyn av regionens investeringsverksamhet samt återkomma med förslag om förändringar. Av regionstyrelsens delårsrapport för den egna verksamheten framgår att uppdraget bör bedömas som avslutat då regionstyrelsens tertialrapport för 2020³⁶ innehöll förslag till fullmäktige om investeringar som borde avbrytas, ges ny inriktning eller omfattning. Enligt årets delårsrapport resulterade detta i prioriteringar av investeringar inför budget 2021. Samtidigt slås fast att arbetet med att stärka investeringsstyrningen pågår och kommer att rapporteras inom ett nytt uppdrag: Stärka styrningen av investeringsverksamheten. Revisionen har i tidigare granskningar³⁷ konstaterat att flera av de neddragningar i investeringsplanen som gjordes enligt förslagen 2020 senare har fått läggas tillbaka. Revisionen noterar att det är oklart var det nya uppdraget gällande den fortsatta investeringsstyrningen har beslutats.

Regionstyrelsen fick i budget 2019 i uppdrag att ta fram en långsiktig plan för mark- och fastighetsägande. Revisionen har i en projektrapport 2021³⁸ lämnat rekommendationer kopplat till arbetet med planen. Enligt delårsrapporten för RS/RLK ska arbetet med planen avslutas under 2022. I samband med detta kommer regionstyrelsen också, enligt delårsrapporten, att avsluta uppdraget från budget 2020 gällande att säkerställa att det finns incitament för ökad lokaleffektivitet.

³⁴ RS 2020-0054

³⁵ Regionrevisorerna, projektrapport 9/2021 Investeringsprocessen i praktiken

³⁶ RS 2019-1041

³⁷ Regionrevisorerna, projektrapport 9/2021 Investeringsprocessen i praktiken

³⁸ Regionrevisorerna, projektrapport 7/2021 Försäljning av regionens vårdfastigheter

Revisionen har i tidigare nämnd granskning pekat på oklarheter i roller och ansvar kopplat till det strategiska arbetet med vårdens fastigheter. Här finns rekommendationer till regionstyrelsen att förtydliga ansvaret för samordningen av regionens vårdbehov i samband med fastighetsförsäljningar samt att förtydliga hur hälso- och sjukvårdsnämnden ska involveras i de strategiska fastighetsfrågor som är väsentliga för den framtida vårdplaneringen³⁹. Av regionstyrelsens yttrande över revisionens rapport framgår bland annat att skrivningar om samordningsansvar kommer att förtydligas. Behovet av att förtydliga roller och ansvar gällande långsiktigt vårdplaneringsbehov kopplat till investeringar och fastighetsstrategi har under året återkommit i två granskningar vilka har redovisats i två separata projektrapporter; Åtgärdsvalsprocessen⁴⁰ (se avsnitt 2.4) och Robusta sjukhus⁴¹ (se avsnitt 2.5).

2.2.2 Indexrisker i Sverige- respektive Stockholmsförhandlingarnas investeringar

Revisionen noterade i 2020 års årsrapport för regionstyrelsen⁴² att avtalet mellan parterna för utbyggnad av tunnelbanan bygger på att kostnadsutvecklingen i projekten följer konsumentprisindex (KPI). Enligt årsrapporten hade både trafikförvaltningen och revisionen redan tidigare redovisat en risk gällande att använda KPI som index i avtalet, eftersom de faktiska kostnaderna i projekten snarare i huvudsak följer byggindex än KPI. I grunden finns därmed i Stockholmsförhandlingens (och även i Sverigeförhandlingens investeringar) en indexrisk gällande mellanskillnaden mellan KPI och byggindex som inte har hanterats avtalsmässigt. Revisionen menade i årsrapporten 2020 att trafiknämnden och regionstyrelsen gemensamt bör säkerställa en transparent och tydlig hantering av indexproblematiken.

Av trafiknämndens delårsrapport 2022 gällande förvaltning utbyggd tunnelbana (FUT) framgår att indexutbetalningar, dvs. mellanskillnaden mellan KPI och byggindex har börjat betalas ut under året vilket därmed ökar investeringsutgifterna.

Revisionen konstaterar att nämnden lyfter ekonomiska risker förknippade med index. Den totala investeringsutgiften för FUT:s projekt utgår från prisnivån i januari 2016 i de avtal som tecknats inom ramen för Stockholms- och Sverigeförhandling. Prognosen har räknats upp till dagens prisnivå med utfall för KPI, vilket är vad som stipuleras i avtalen mellan parterna. Därefter har investeringsprognosen räknats upp med en KPI-prognos framåt, i enlighet med regionledningskontorets anvisningar.

³⁹ Rekommendationerna nr 73640 respektive 73642, Regionrevisorerna, projektrapport 7/2021 Försäljning av regionens vårdfastigheter

⁴⁰ Regionrevisorerna, projektrapport 1/2022 Åtgärdsvalsprocessen i investeringsverksamheten

⁴¹ Regionrevisorerna, projektrapport 2/2022 Robusta sjukhus

⁴² Regionrevisorerna, årsrapport regionstyrelsen 2020

Nämnden/FUT rapporterar att den redan tidigare påtalade risken att KPI -ökningen blir lägre än faktiskt byggindex är väsentlig och att den har börjat falla ut under året. Nämnden redogör för ett antal åtgärder som har vidtagits för att minska indexpåverkan, vilka under tidigare perioder har minskat skillnaden mellan byggindex och KPI. Rådande indexläge gör dock att differensen mellan de två indexen nu ökar.

Trafiknämnden redovisar inte i sin delårsrapport hur totalprognosen för FUT:s projekt nu avviker mot totalbudgeten för projekten. Som framgått ovan (se avsnitt 1.1.7) nämner regionstyrelsen att totalprognosen för projekten nu är 1,8 mdkr högre än totalbudgeten. Det framgår dock inte tydligt att det finns en betydande risk, som utifrån omvärldsfaktorer i år har förstärkts, att totalprognosen kontinuerligt kommer att höjas om KPI-utvecklingen fortsätter att utvecklas lägre än byggindex.

2.2.3 Efterkalkyl MT- och IKT-programmen

Revisionen granskade 2020 arbetet med investeringsprojekt för att utrusta Nya Karolinska Solna. Det handlade om anskaffning av medicinteknik (MT) respektive informations- och kommunikationsteknisk utrustning (IKT) med en budget för MT- respektive IKT-programmen på 2 890 mnkr respektive 767 mnkr. Granskning visade bland annat att det inte hade genomförts någon slutlig avstämning, bland annat innehållande en efterkalkyl, av MT- och IKT-programmen. Revisionen bedömde att en grundlig utvärdering av programmens utfall per fas avseende utrustningsinvesteringar och till dem knutna resurspåslag behövde göras i syfte att säkerställa hur avvikelser mellan verkligt utfall och tillämpad schablonpåslag har hanterats och om investeringsprojektens utfall överensstämmer med dess beslutade syften och effektmål. Mot denna bakgrund rekommenderade revisionen regionledningskontoret⁴³ att säkerställa att en slutlig avstämning (efterkalkyl) genomförs för hela MT- och IKT-programmen som även omfattat hur resurspåslag hanteras inom varje fas av projektet.

Av uppföljande granskning framgår att det i det avslutande styrgruppsmötet i december 2019⁴⁴ redovisades förväntade utfall för projekten. Det framgår vidare att det kvarstår att göra ett ekonomiskt avslut samt att en slutrapport ska tas fram och hur den ska godkännas. I protokollet anges att slutrapporten av nödvändighet måste bli summarisk då det inte går att till fullo redogöra för allt som hänt i programmet sedan det började 2012. Det framgår av granskningen att någon sådan slutrapport inte har tagits fram och godkänts.

⁴³ Rekommendation nr 51315, Regionrevisorerna, delrapport regionstyrelsen 2020

⁴⁴ Protokoll styrgruppsmöte MT & IKT 2019-12-11

Av regionens investeringsstrategi som gällde 2019⁴⁵ framgår att uppföljning och utvärdering av genomförda och driftsatta investeringar är en integrerad del i investeringsprocessen. Nyare styrdokument gällande investeringsstyrningen har liknande skrivningar.⁴⁶ Granskningen visar att det under 2022 har tagits fram en kort sammanställning gällande IKT- och MT-projekten som underlag till rapportering i delårsrapporten 2022. I delårsrapporten anges att styrgruppen har konstaterat att projektet har fullgjort sina åtaganden och levererat i tid till driftsättningen av de olika sjukhusbyggnaderna. Vidare anges att den samlade budgeten understegs med 509 mnkr. I delårsrapporten kommenteras också att resurspåslagen har verifierats.

2.2.4 Bedömning

Revisionen noterar att regionstyrelsen redovisar att arbete pågår med styrelsens uppdrag gällande den strategiska styrningen av fastigheter och investeringar. Revisionen konstaterar att det bland annat kvarstår behov av att tydliggöra roller och ansvar för samordningen kring vårdplaneringsbehov kopplat till fastighetsstrategiska frågor.

Trafiknämnden redovisar i delårsrapporten, liksom tidigare, att det finns indexrisker i projekten knutna till Stockholms- respektive Sverigeförhandlingen. Revisionen menar att regionstyrelsen behöver efterfråga och rapportera en bedömning av storleken på dessa risker samt tydliggöra risken för fortsatta effekter på totalprognosen för respektive projekt.

Revisionen bedömer att tidigare lämnad rekommendation gällande slutlig avstämning (efterkalkyl) för MT- och IKT programmen är åtgärdad. Mot bakgrund av investeringsprogrammets omfattning och komplexitet menar revisionen dock att den presenterade avstämningen/efterkalkylen i regionstyrelsens delårsrapport är begränsad.

2.3 Förändringsprojektet

Under 2021 granskade revisionen regionstyrelsens övergripande arbete med att utveckla och stärka krisberedskapen samt ta till vara erfarenheter från omställningen av hälso- och sjukvården⁴⁷. Revisionen har under 2022 fortsatt granska hur iakttagelser och erfarenheter av pandemin omhändertagits framför allt inom ramen för det s.k. förändringsprojektet.

2.3.1 Genomförda utvärderingar och arbetet i "Förändringsprojektet"

I maj 2020 gav regionstyrelsen regiondirektören i uppdrag att påbörja en oberoende utvärdering av Region Stockholms hantering av det nya

⁴⁵ LS 1308-1033, LS 1407-0854

⁴⁶ Riktlinjer Investeringar, RS 2021-0286. "Återrapportering med avstämning mot beslutad tidplan, budget och omfattning ska göras till investeringens beslutsinstans." "Den sista delen i processen består av fasen Effektrealisering. Under denna fas ska den nämnd respektive det bolag som har ålagts att följa upp realiseringen av genomförda åtgärder och investeringar mäta och utvärdera om beslutade effektmål och hållbarhetsambitioner har nåtts."

⁴⁷ Regionrevisorerna, projektrapport 11/2021 Hantering av Coronapandemin.

coronavirusets effekter⁴⁸. Uppdraget gick, efter upphandling, till revisions- och rådgivningsföretaget KPMG som lämnade en första delrapport i mars 2021. Slutrapporten, som utvärderar regionens hantering av pandemin t.o.m. september 2021 inklusive arbetet med vaccination mot covid-19, avlämnades i oktober 2021.

I april 2021 gav regionstyrelsen regiondirektören i uppdrag att samordna arbetet med att stärka krishanteringsförmågan, med beaktande av vad som framförts i den externa granskningen. Slutredovisning skulle ske senast den 30 juni 2022. Mot bakgrund av uppdraget tillsatte regiondirektören under våren 2021 en särskild förändringsledare med uppdrag att, tillsammans med verksamheterna, ta tillvara utvärderingens slutsatser och rekommendationer i det fortsatta förbättringsarbetet. Regiondirektören beslutade också om en tillfällig förändringsorganisation för att bedriva arbetet som ett projekt, ”Förändringsprojektet”, med koncernledningen som styrgrupp och regiondirektören som beslutsfattare.

Arbetet i förändringsprojektet strukturerades inledningsvis i sex fokusområden; Kris- och beredskapsplaner och organisering, Varuförsörjning inkl. läkemedel, Personal, Trafik, Kommunikation samt Extern samverkan. Varje fokusområde har letts av en teamledare med ansvar att göra en fördjupad bedömning av rekommendationerna i KPMG:s rapporter, dela in dessa i delprojekt, utse arbetsgrupper samt planera och leda arbetet. I februari 2022 startades ett sjunde fokusområde, Vaccination och Smittskydd.

Projektet har dessutom omfattat området Special under ledning av regiondirektören för rekommendationer som bedömts vara av mer genomgripande karaktär och som krävt involvering av den högsta tjänstemannaledningen. Under våren 2022 tillkom vidare ett nionde område Forskning. Som ett resultat av förändringsarbetet startades under våren 2022 också området Produktionssamordning som övergått till att kallas Vårdkoncernen (se avsnitt 2.3.3).

2.3.2 Förändringsprojektets slutrapport

De olika fokusområdena har som avslutning på arbetet avlämnat delrapporter till huvudprojektet. Delrapporterna har på en övergripande nivå sammanställs till en slutrapport för förändringsprojektet. Granskningen visar att det fortfarande pågår efterarbete gällande dokumentationen från projektarbetet. Hur den mer detaljerade informationen i delrapporterna och det som nu tillkommer kommer att tas till vara i det fortsatta förändringsarbetet har inte framkommit i granskningen.

⁴⁸ 19 maj 2020, RS 2020-0384

Slutrapporten från förändringsprojektet avlämnades i juni till regionstyrelsen inom ramen för regionstyrelsens egen tertialrapport 2022⁴⁹. I regionstyrelsens tertialrapportsärende ingick ett beslut om att även godkänna slutrapporten från förändringsprojektet. Slutrapporten beskriver att varje fokusområde har analyserat de rekommendationer från KPMG:s rapport som tilldelats området utifrån frågorna; Har rekommendationen redan hunnit genomföras? Bör den lämnas därhän?

För de sex fokusområdena Kris- och beredskapsplaner och organisering, Varuförsörjning inkl. läkemedel, Personal, Trafik, Kommunikation samt Extern samverkan redovisas i slutrapporten förbättringsområden (mellan 3 och 8 förbättringsområden per fokusområde) som analyserna utmynnat i. För varje förbättringsområde beskrivs kortfattat vilka åtgärder som behövs. Beroende på nuvarande status för området är beskrivningen av åtgärder på mycket olika nivå. För vissa anges tydligt vilka åtgärder som pågår eller är planerade, var ansvaret ligger och när åtgärderna beräknas vara klara (eller att de redan är genomförda). För andra förbättringsområden är beskrivningarna mer vaga utan till exempel tydligt utpekade ansvar och tidplan för arbetet. I vissa fall anges förslag till uppdrag/åtgärder.

För fokusområdet Special anges i slutrapporten att regiondirektören under våren 2022 hanterat de rekommendationer som berör nationell samverkan samt regionledningskontorets sammansättning och rutiner. Här beskrivs arbete med att förbättra samarbetet med näringslivet med fokus på omställning och inhemsk produktion. Enligt slutrapporten visade analysen av rekommendationerna inom detta område också på behov av att skapa en ny struktur inom regionledningskontoret för att permanenta delar av det arbete som under pandemin genomförts av den så kallade produktionssamordningsgruppen⁵⁰. Slutrapporten redovisar mot denna bakgrund formerandet av den s.k. vårdkoncernen med tillsättande av en sjukvårdsdirektör inom regionledningskontoret (se vidare avsnitt 2.3.3).

Slutligen redovisar rapporten för området Forskning insatser inom forskningsområdet under pandemin och vilka framgångsfaktorer som identifierats kopplat till insatsernas genomförande. Här redovisas också framgångsfaktorer för framtida kriser. Rapporten lämnar dock inte någon bedömning av om det finns behov av ytterligare utvecklingsinsatser kring regionens förmåga att hantera forskningsområdet.

Det framgår av rapporten och genomförda intervjuer att det inte finns någon planering för fortsatt samlad uppföljning av slutrapportens förbättringsområden och pågående, planerade samt föreslagna åtgärder. Det fortsatta arbetet kommer enligt rapporten att bedrivas ”i linjen”.

⁴⁹ RS 2022-06-14 RS 2022-0201. (Det ingående ärendet om förändringsprojektet har ärendenummer RS 2020-0384)

⁵⁰ Grupperingen innefattar enligt rapporten bland andra regionens sjukhusdirektörer samt chefläkaren på hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

2.3.3 Vårdkoncernen och sjukvårdsdirektörens roll

Som beskrivits ovan har enligt slutrapporten den tidigare så kallade produktions- och samordningsgruppen omformats till det som nu är benämnt vårdkoncernen. Flera av förändringsprojektets rekommendationer har framhållit fördelarna med den tätare samverkan mellan de centrala förvaltningarna och större vårdgivare som funnits i gruppen. Samverkan uppges ha varit viktig t.ex. för bedömningar av kapaciteten på intensivvårdsavdelningarna och har bidragit till en effektivare planering. KPMG har rekommenderat en regionövergripande analys- och prognosfunktion samt ett förtydligt uppdrag och mandat för denna regionövergripande samverkansform.

Från och med 1 januari 2022 finns på försök inom regionledningskontoret en sjukvårdsdirektör för all egenägd vård i Region Stockholm, tillika vd för LISAB. Uppdraget, som inte finns formaliserat i något beslut⁵¹, är enligt slutrapporten för förändringsprojektet, att leda den så kallade vårdkoncernen. Syftet med vårdkoncernen anges vara att förbättra regionens förmåga att hantera extraordinära händelser, men också att i ett normalläge prioritera arbete som leder till förbättrad resurseffektivitet.

Enligt slutrapporten ska vårdkoncernens arbete omfatta ett antal övergripande områden, bland annat: produktionsstyrning, kapacitetsplanering, samordning av investeringar, forsknings-, utbildnings- utvecklings- och innovationsplan, krisberedskap och regional särskild sjukvårdsledning, utvecklat analys- och beslutsstöd, styrmodell, varuförsörjning och läkemedelsförsörjning, samt ytterligare områden som tidigare inte haft någon naturlig hemvist. Fokus kommer enligt rapporten ligga på att etablera lednings-, styr och arbetsgrupper på rätt nivå, med tydliga tidsplaner för leveranser samt att säkerställa effekthemtagning på prioriterade aktiviteter. Det regionala utvecklingsarbetet kring gemensam vårdinformationsmiljö och att utveckla digitalisering, kommer vidare fortsatt samordnas från vårdkoncernen.

Inom regionledningskontoret är för närvarande fyra tjänster, inklusive sjukvårdsdirektören, direkt knutna till vårdkoncernen. Därutöver finns en samordningsgrupp för sjukvårdskoncernens frågor med högre tjänstemän inom regionledningskontoret.

Av granskningen framgår att sjukvårdsdirektörens roll innebär samarbete, samordning och koordinering men att beslut ska fattas enligt ordinarie linjestruktur. Revisionen konstaterar samtidigt att det i information om vårdkoncernen och sjukvårdsdirektörens roll på regionens intranät framgår att sjukvårdsdirektören är ”chef över direktörerna för akutsjukhusen samt SLSO”.

⁵¹ Förutom att tillsättningen av ny VD för LISAB är formellt beslutat av styrelsen för LISAB (LISAB 2021-0033) efter att regionstyrelsen beslutat om förändring i Instruktion för regiondirektören (RS 2021-0389) (där framgick tidigare att regiondirektören är VD för LISAB)

Det framgår av granskningen att något sådana beslut inte har fattats förutom att sjukvårdsdirektören har delegation att fatta beslut om anställningsvillkor och därmed sammanhängande frågor inkluderande upphörande av anställning för förvaltningschef Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde. Revisionen konstaterar att utifrån gällande styrdokument är regiondirektören fortfarande formellt chef över förvaltningscheferna. Enligt aktiebolagslagen⁵² är det styrelsen som utser VD och av det följer att sjukvårdsdirektören inte kan vara chef över bolagens VD:ar.⁵³

Det framgår av informationen i förändringsprojektets slutrapport att formandet av vårdkoncernen ska utvärderas innan den permanentas vilket också har betonats i intervjuer under granskningen. Revisionen kan samtidigt konstatera att funktionen sjukvårdsdirektör vid RLK redan finns med i den av fullmäktige beslutade nya Krisberedskapsplanen⁵⁴.

2.3.4 Bedömning

Revisionen konstaterar att förändringsprojektet har slutrapporterats i enlighet med regionstyrelsens beslut. Revisionen bedömer att förändringsprojektets slutrapport ger en översikt gällande flera viktiga utvecklingsområden. Rapportens redogör för att en rad aktiviteter har genomförts, pågår alternativt finns planerade. Samtidigt finns förbättringsområden där planeringen och beslut inte kommit lika långt.

Revisionen konstaterar att det inte finns någon planering för en kontinuerlig, samlad uppföljning av planerade respektive föreslagna åtgärder. Det innebär en risk att värdefull information gällande behov av utvecklingsinsatser inte tas till vara och att utvecklingsbehov inte omhändertas strukturerat, framför allt inom de områden som ännu inte har någon föreslagen hantering.

Vidare konstaterar revisionen att sjukvårdsdirektörens roll i förhållande till bolagens VD:ar inte överensstämmer med aktiebolagslagen. När det gäller sjukvårdsdirektörens roll i förhållande till förvaltningscheferna behöver intern information och beslut i interna styrdokument ensas så att de stämmer överens.

Revisionen kommer att fortsätta följa arbetet i vårdkoncernen och den kommande utvärderingen. I en särskild granskning under året kommer revisionen vidare följa upp tidigare lämnade rekommendationer gällande regionens krisberedskap.

⁵² ABL 8 kap 27 § Styrelsen får utse en verkställande direktör att fullgöra de uppgifter som anges i 29 §.

⁵³ Enligt Instruktion för regiondirektören ansvarar regiondirektören för rekryteringsprocessen av verkställande direktörer i regionägda bolag.

⁵⁴ Antaget av regionfullmäktige 7 juni 2022 (RS 2019-1092)

2.4 Åtgärdsvalsprocessen

I ett särskilt projekt⁵⁵ har revisionen granskat om regionens riktlinje för investeringar ger tillräckliga förutsättningar för berörda nämnder och styrelser att genomföra åtgärdsvalsprocessens olika steg.

Revisorernas samlade bedömning är att investeringsriktlinjens åtgärdsvalsmetodik skapar förutsättningar för en effektiv investeringsstyrning i regionen. Revisionen har granskat totalt tio genomförda åtgärdsvalsstudier/behovsanalyser, varav tre inom trafikområdet och sju inom vårdområdet. Överlag bedöms dessa följa intentionen i regionens riktlinje för investeringar, i de delar som den berör åtgärdsvalsprocessen. Vidare bedöms att berörda nämnder och styrelser ges tillräckliga förutsättningar att genomföra åtgärdsvalsprocessens olika steg.

Revisionen har tidigare rekommenderat regionstyrelsen att tydliggöra ansvarsfördelningen för vårdinvesteringar på systemövergripande nivå. Detta sammanfaller med bedömningen i nu genomförd granskning att ansvaret för en långsiktig vårdfastighetsstrategi utifrån ett bakomliggande vårdplaneringsbehov behöver förtydligas. Revisorerna anser även att det är otydligt hur hälso- och sjukvårdsnämnden ska kunna ta sitt ansvar för behovet av robusta och säkra lokaler i enlighet med Socialstyrelsens föreskrift om katastrofmedicinsk beredskap. Nämnden har enligt reglementet ansvaret för kris- och katastrofberedskap men ges inte ett direkt ansvar för fastigheterna enligt reglementet.

Revisorerna i revisorsgrupp I har överlämnat rapporten till regionstyrelsen för yttrande senast 2023-01-31.

2.5 Robusta sjukhus

I ett särskilt projekt⁵⁶ har revisionen granskat om styrningen av arbetet med att säkerställa akutsjukhusens robusthet sker så att det finns förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar.

Revisionen konstaterar att det pågår ett antal aktiviteter för att skapa ett långsiktigt och systematiskt arbete med vårdens fastigheter, vilket på sikt kommer att förbättra förutsättningarna även för robusthet. Den samlade bedömningen är dock att arbetet med robusthet behöver stärkas på några punkter för att förbättra sjukvårdssystemets förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar.

⁵⁵ Regionrevisorerna projektrapport 1/2022 Åtgärdsvalsprocessen i investeringsverksamheten

⁵⁶ Regionrevisorerna, projektrapport 2/2022 Robusta sjukhus

En starkt fastighetsrelaterad robusthet kräver investeringar. Investeringsutrymmet är begränsat och för att kunna prioritera de insatser som ger störst effekt för vårdssystemet i Region Stockholm behövs en tydlig bild av nuläget, prognoser för framtida behov av vårdlokaler, en tydlig målbild samt risk- och sårbarhetsanalyser. Revisionen konstaterar att en tydlig målbild gällande robusthet saknas och rekommenderar regionstyrelsen att definiera vilken nivå på robusthet som behövs för att uppnå tillräcklig driftssäkerhet och beredskap för sjukhusbyggnaderna. Revisionen konstaterar vidare att systemövergripande risk- och sårbarhetsanalyser för hälso- och sjukvården inte görs och rekommenderar regionstyrelsen att tydliggöra var ansvaret ligger. Regionstyrelsen rekommenderas även att säkerställa att en investerings effekt på robusthet framgår i underlagen inför investeringsbeslut.

När det gäller roller och ansvar finns inget uttalat ansvar för robusthet i reglementen och ägardirektiv. Revisionen konstaterar att eftersom robusthetsfrågor berör flera olika verksamhetsområden bör det hanteras tvärprofessionellt. Revisionen bedömer att sjukvårdssystemets totala förmåga att producera vård, så väl till vardags som i kris, inte kan bedömas utifrån varje enskilt sjukhus utan behöver hanteras på regional nivå. För att det ska fungera krävs dock förtydliganden kring ansvarsfördelningen mellan de inblandade parterna; regionstyrelsen, fastighets- och servicenämnden, Locum AB, hälso- och sjukvårdsnämnden samt sjukhusen. Revisionen har tidigare rekommenderat att regionstyrelsen bör säkerställa att regionstyrelsens uppdrag att leda och styra fastighetsstrategiska frågor framgår i reglementet för regionstyrelsen och fastighets- och servicenämnden och i Locums ägardirektiv samt att förtydliga hur hälso- och sjukvårdsnämnden ska involveras i de strategiska fastighetsfrågor som är väsentliga för framtida vårdplanering.

Revisorerna i revisorsgrupp I har överlämnat rapporten till regionstyrelsen för yttrande senast 2023-01-31.

2.6 Resultatansvar för landstingsfastigheter Stockholm

I samband med revisionens granskning av strategiska fastighetsfrågor inom vården under 2019⁵⁷ framgick det att fullmäktige hade lagt ett resultatkrav på fastighets- och servicenämnden (FSN) gällande resultatenheten landstingsfastigheter Stockholm (LFS). Samtidigt framgick det att Locum AB, via fullmäktiges ägardirektiv till bolaget, hade tilldelats resultatansvaret för LFS. Mot den bakgrunden rekommenderade revisionen regionstyrelsen att i beredningen inför fullmäktiges beslut säkerställa att resultatansvaret för LFS ingår som en del i FSN:s övergripande ansvar för regionens vårdfastigheter.⁵⁸

⁵⁷ Revisionsrapport, projektrapport 8/2019, Strategisk planering och samordning av vårdfastigheter, RK 2019 - 0064

⁵⁸ Rekommendation nr 36768, Regionrevisorerna, projektrapport 8/2019 Strategisk planering och samordning av vårdfastigheter

Av fullmäktiges budget 2022 framgår att rekommendationen inte har åtgärdats. I budgeten fastslås fortfarande resultatkrav på FSN avseende LFS, samtidigt som det i Locums ägardirektiv, även det i budgeten, framgår att bolaget ska administrera och ha resultatansvar för Landstingsfastigheter Stockholm.

I fullmäktiges budget 2020 tillkom dessutom resultatkrav på FSN avseende nämndens resultatenheter Nya Karolinska Solna (NKS). Resultatkrav avseende NKS angavs också i budget 2021 och 2022. Av Locums ägardirektiv framgår att bolagsstyrelsen inte har resultatansvaret för NKS, vilket medför att bolaget har resultatansvar för den ena av FSN:s resultatenheter, LFS, men inte för den andra, NKS.

Revisionen anser att regionstyrelsen i sin beredning av budgeten, innehållande resultatkrav och ägardirektiv, skapat en otydlighet kring vilken funktion det är som har det faktiska ansvaret för att resultatkravet för LFS uppfylls. Mot bakgrund av att fullmäktige har satt upp ett resultatkrav för nämndens resultatenheter LFS samtidigt som Locums ägardirektiv stipulerar att bolaget har ansvar för att det uppfylls menar revisionen att regionstyrelsen skapat en osäkerhet kring ansvaret för att LFS resultat kommer att ligga i linje med fullmäktiges krav.

Revisionen har tidigare påtalat⁵⁹ att det föreligger flera otydligheter i ansvar och roller för vårdens fastigheter mellan regionstyrelsen och övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser. Otydligheten i ansvarsfrågan kopplat till resultatkravet för LFS är en av dessa. Vid ett eventuellt framtida budgetunderskott vid LFS är det under rådande omständigheter otydligt vilken verksamhet inom regionen, Locum eller FSN, som ansvarar för detta. Därför anser revisionen att rekommendationen behöver åtgärdas snarast genom att endast en verksamhet pekas ut som ansvarig för LFS resultatkrav i kommande budgetdokument.

2.7 Uppföljning av tidigare rekommendationer

Vid inledningen av granskningsåret 2022 fanns ca 80 rekommendationer från revisionen till regionstyrelsen respektive regionledningskontorets ledning. Utöver den rekommendationsuppföljning som kommenteras ovan samt i avsnitt 4 har revisionen följt upp några av rekommendationerna inom områdena hållbarhet (två av fyra uppföljda rekommendationer bedöms vara åtgärdade) respektive innovation (två av två uppföljda rekommendationer bedöms vara åtgärdade). Även en rekommendation gällande fastighetsägar- och byggherreansvaret för vårdens fastigheter har följts upp och bedömts vara åtgärdad.

⁵⁹ Se till exempel revisionsrapport 7/2021, Försäljningar av regionens vårdfastigheter, RK 2021 - 0076, eller revisionsrapport 1/2022, Åtgärdsvalsprocessen i investeringsverksamheten, RK 2022 - 0047

I samband med rapporterade projektgranskningar har fyra rekommendationer tillkommit hittills under året. Tillsammans med nya rekommendationer i denna rapport är antalet rekommendationer efter delårsgranskningen i princip oförändrat. Revisionen planerar att i samband med årsgranskningen 2022 följa upp flertalet av rekommendationerna från 2021 och tidigare.

3 Delårsrapport 2022-08-31 för Region Stockholm

3.1 Delårsrapport 2022-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

3.1.1 Helårsprognos finansiella kostnader

I delårsrapporten prognosticerar Region Stockholm en ökning jämfört med budget av prognostiserade finansiella kostnader för helåret 2022 på netto 1,6 mdkr. En ingående ökning på 2 mdkr uppges bero på ökade finansiella kostnader för pensionsförpliktelser.

Bakgrunden är att regionen står inför en situation där inflationen och därmed index för beräkningen av pensioner väntas stiga kraftigt. Detta kan förväntas få ett utfall på de finansiella kostnaderna i huvudsak fr.o.m. 2023. Utifrån den information som revisionen har tagit del av har det inte kunnat fastställas att det föreligger avtals- eller redovisningsmässiga förutsättningar för att i årsbokslutet 2022 kostnadsföra en ökning av finansiella kostnader för regionens pensionsåtagande 2023 i årsbokslutet 2022. Enligt överenskomna beräkningsgrunder för kommuner och regioner ska pensionsåtagandet spegla förhållandena på balansdagen 2022. Revisionen har heller inte identifierat att det föreligger andra omständigheter som skulle motivera att ökade finansiella kostnader avseende pensionsåtagandet 2023 kan bokföras i årsbokslutet 2022.

3.1.2 Uppllysning om stämningensansökan

Revisionen noterar att Region Stockholm enligt delårsrapporten är motpart i en stämningensansökan som inlämnats till Stockholms tingsrätt. Revisionen följer de tvister som Region Stockholm är involverade i men dessa bedöms inte ha påverkan på delårsrapporten 2022.

3.1.3 Samlad bedömning

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsbokslutet inte, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av de sammanställda räkenskaperna per den 31 augusti 2022.

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Av delårsrapporten framkommer att regionledningskontoret genomför en utredning rörande hur ökningen av finansiella kostnader för pensionsåtaganden ska redovisas i årsbokslutet 2022. Revisionen kommer att följa denna utredning för bedömning av om redovisningen av pensionsförpliktelserna i sin helhet följer god redovisningssed vid granskningen av årsbokslutet 2022.

4 Resultatenheter inom regionstyrelsen

I detta avsnitt görs en bedömning av ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat, intern styrning och kontroll samt räkenskaper för regionstyrelsens redovisningsenheter; regionledningskontoret (RS/RLK) och koncernfinansiering.

4.1 Regionstyrelsen/regionledningskontoret

Regionfullmäktige beslutade i november 2020 att inrätta en gemensam förvaltning för stöd till regionstyrelsen och tillväxt- och regionplanenämnden samt den nya nämnden klimat- och hållbarhetsnämnden som inrättades 1 juli 2021. Förändringen med en förvaltning (regionledningskontoret) för först två och sen tre nämnder genomfördes fr. o. m. 1 april 2021. Regionledningskontoret utgör därmed förvaltningsstöd till tre nämnder, regionstyrelsen, tillväxt- och regionplanenämnden samt klimat- och hållbarhetsnämnden.

4.1.1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Coronapandemin har, framför allt under början av 2022, fortsatt påverkat regionstyrelsens verksamhet. Till detta har kriget i Ukraina tillkommit med behov av åtgärder och ett allmänt ökat fokus på den civila beredskapen. De ekonomiska utmaningarna med stigande inflation påverkar också i hög grad arbetet inom RS/RLK.

4.1.1.1 Ekonomiskt resultat

Regionstyrelsen prognostiserar årets resultat för regionledningskontoret till 110,1 mnkr, vilket är 110,1 mnkr högre än fullmäktiges resultatkrav. Avvikelsen i förhållande till resultatkravet motsvarar ca 3,9 procent av omsättningen.

Av styrelsens redogörelse framgår att prognosen innehåller en negativ avvikelse mot budget avseende 44,5 mnkr för den politiska organisationen (gäller information och PR). Att prognosen ändå visar en positiv avvikelse mot budget anges bero på att senarelagda projekt inom Strategisk IT ger en positiv avvikelse på 80 mnkr jämfört med budget.

Utvecklingsmedel samt forskningsmedel från år 2020 bedöms inte heller utnyttjas fullt ut under året och bidrar därmed till en positiv avvikelse jämfört med budget. Det framgår av delårsrapporten att regionstyrelsens medel för oförutsedda utgifter på 200 mnkr enligt prognosen kommer att förbrukas under året.

En betydande del av RS/RLK:s budget utgörs av olika typer av medel för bidragsgivning samt utvecklingsmedel, t.ex. forskningsbidrag respektive utveckling av vårdens informationsmiljö. Delårsrapporten innehåller inte någon samlad redovisning av pågående projekt eller liknande aktiviteter. Det finns inte heller någon annan uppföljningsrapport.

Det framgår av granskningen att de budgeterade värdena gällande helårsarbeten inte varit avstämnda mot motsvarande budgeterade kostnader. Det är därmed inte relevant att bedöma utvecklingen av helårsarbeten jämfört med budget. Av delårsrapporten framgår att antalet helårsarbeten prognostiseras öka till 365, vilket kan jämföras med 330 i årsrapporten för 2021.

Den preliminära regleringen av ersättning från tillväxt- och regionplanenämnden respektive klimat- och hållbarhetsnämnden till regionstyrelsen för förvaltningstjänster hade planerats att utvärderas under våren 2022. Av granskningen framgår att hög personalomsättning och vakanser inom den del av förvaltningen som ska stödja de andra nämnderna inneburit att det inte varit möjligt att genomföra utvärderingen och på så sätt fastställa lämplig nivå på ersättningen. Personalförhållandena har också i praktiken inneburit att debiteringen från regionstyrelsen till de andra två nämnderna hittills under året har varit för hög då stöd inte lämnats i förhållande till debiterad nivå. En justering av debiteringen kommer att göras under hösten vilket kommer innebära lägre intäkt för regionstyrelsen och lägre kostnad för tillväxt- och regionplanenämnden respektive klimat- och hållbarhetsnämnden.

4.1.1.2 Verksamhetsmässigt resultat

Regionstyrelsen ska följa upp fullmäktiges tre inriktningsmål på koncernnivå och för egen del styra mot dessa (se avsnitt 1.2). Regionstyrelsen ska också styra regionledningskontoret mot nio verksamhetsspecifika mål med indikatorer inklusive det nämndspecifika målet Uppnå strukturerad styrning av region Stockholms verksamheter.

I delårsrapporten rapporteras endast utfall på en indikator; *Administrativa kostnader ska minska*. Enligt rapporten syftar indikatorn till att följa upp att nämnder och bolag inte överskrider sin budget för administrativa kostnader⁶⁰. Indikatorns utfall vid delårsbokslutet var 466 mnkr, vilket är lägre än målvärdet på 1 366 mnkr.

⁶⁰ Revisionen noterar att indikatorn har behållit sitt gamla namn, trots att definitionen för indikatorn fr.o.m. 2022 har förändrats.

Enligt delårsrapporten beräknas indikatorn hålla sig under målvärdet för helåret. Vidare beskrivs i rapporten att organisationsförändringarna under 2021, då regionledningskontoret blev förvaltning för tre nämnder, har förändrat förutsättningarna för att beräkna de administrativa kostnaderna för RS/RLK. Detta gäller även hur de administrativa kostnaderna ska hanteras för tillväxt- och regionplanenämnden samt klimat- och hållbarhetsnämnden. Analysen av de administrativa kostnaderna kommer, enligt delårsrapporten, mot denna bakgrund fördjupas under 2022.

Regionstyrelsen ansvarar för genomförandet av totalt 29 uppdrag, åtta av dessa är givna under 2022. Revisionen konstaterar att de uppdrag som tilldelats regionstyrelsen inte är tidsatta i fullmäktiges beslut. Uppgift om tidplan för genomförande när nämnder och bolag rapporterar politiskt beslutade uppdrag i samband med delårsrapportering och verksamhetsberättelse är från och med i år obligatorisk. I enlighet med denna anvisning redovisar regionstyrelsen tidplan för genomförande för samtliga uppdrag. Merparten av uppdragen pågår enligt plan (16 st) och 11 av dessa beräknas avslutas under året. Åtta uppdrag är avslutade (gällande uppdrag att genomföra en översyn av investeringsverksamheten, se avsnitt 2.2.1). Fem uppdrag är pågående med avvikelse, vilket bl.a. uppges bero på coronapandemin och har därför fått reviderad tidplan. Uppdragen kommenteras i delårsrapportens löptext.

Som framgått i avsnittet 4.1.1.1 saknas en tydlig uppföljning av pågående projekt och liknande aktiviteter i den ekonomiska redovisningen. Detta innebär att det inte fullt ut går att följa hur planerade aktiviteter enligt verksamhetsplanen utvecklas. Av delårsrapporten framgår dock att pandemin och omvärldsläget påverkar verksamheten, inte minst krisberedskapsarbete och resiliens⁶¹. Stärkt krishanteringsförmåga, ökad kapacitet och robusthet inom totalförsvaret har enligt regionstyrelsens delårsrapport stått i fokus under året och fortsätter vara frågor att arbeta med. Pandemin har påverkat även forskningsmedel, t.ex. statliga ALF-medel. Genom tilläggsavtal mellan parterna har därför, under flera år, delar av medlen skjutits framåt till kommande år.

Bedömning

Enligt regionledningskontorets anvisningar för delårsrapporten ska de viktigaste orsakerna till avvikelser mellan årsprognos och årsbudget beskrivas. Regionstyrelsens kommentarer av årsprognosen för RS/RLK jämfört med budget är kortfattade, även om det är tydligare än föregående år. Då avvikelser mot budget i stor utsträckning handlar om att planerad verksamhet i form av projekt och bidragsgivning inte kommer att kunna utföras bör detta kommenteras mer utförligt i delårsrapporten för RS/RLK. Redovisningen av fullmäktiges uppdrag till RS/RLK följer anvisningarna för delårsrapporteringen och ger en tydlig bild av pågående arbete.

⁶¹ Målet är uttryckt som 2035: *Region Stockholms verksamheter är resilienta.*

4.1.2 Intern styrning och kontroll

4.1.2.1 Plan och uppföljning intern kontroll

Av regionstyrelsens plan för intern kontroll 2022 framgår att det finns sju risker inom regionstyrelsens ansvarsområde med riskvärden som motiverar åtgärder och kontroller för 2022. Ansvar för åtgärderna ligger i linjeverksamheten och är integrerat i regionledningskontorets planering för året. Det framgår att några av riskerna delas med tillväxt- och regionplanenämnden samt klimat- och hållbarhetsnämnden.

Risken *Bristande informationssäkerhet i nämnder och bolag på grund av otillräcklig regelefterlevnad och riskhantering* har högst riskvärde och är liksom förra året markerad som mycket hög, dvs. röd, i planen. Risken var även bedömd som hög år 2020 och fanns då också med bland de högst prioriterade riskerna. Risken är kopplat till målet 2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta.

Med status gul finns totalt sex risker varav två inom målområde *Attraktiv arbetsgivare*. För målet *Ett resultat i balans* finns fyra risker.

Revisionen konstaterar att det i interkontrollplanens bilaga finns en sammanställning av vilka åtgärder som ska vidtas med anledning av riskerna. De flesta av riskerna är dock redan markerade med grönt och flera har slutdatum 2021-12-31. Åtgärdsplaneringen förefaller inte vara uppdaterad för 2022.

I delårsrapporten för RS/RLK kommenteras internkontrollplanen kortfattat. Av texten framkommer att sannolikheten för risken *Distansarbete ställer förändrade krav på medarbetarskap och ledarskap* värderats ned från tre till två. Vidare anges att de kontroller och åtgärder som har planerats kommer att genomföras under året. Någon ytterligare information redovisas inte och delårsrapporten innehåller inte den bilaga för uppföljning av internkontrollplanen som finns framtagna för detta ändamål. Av de underlag som revisionen tagit del av framgår att planen nu totalt bara innehåller en risk och det är risken om bristande informationssäkerhet. Till skillnad mot i den ursprungliga planen är dock risken omformulerad till att vara en intern risk inom regionstyrelsen: *Bristande informationssäkerhet på regionledningskontoret på grund av otillräcklig regelefterlevnad och riskhantering inom området informationssäkerhet*. Risken är fortsatt bedömd som mycket hög, dvs. röd. De åtgärder som kopplats till risken bedöms vara gröna.

Det framgår av granskningen att regionledningskontoret konstaterat behov av att genomföra riskanalysen på annat sätt inför 2023. Bland annat fångade inte riskanalysen för 2022 de nämndspecifika riskerna för tillväxt- och regionplanenämnden respektive klimat- och hållbarhetsnämnden i tillräcklig omfattning.

RS/RLK:s plan för internkontroll beskriver att förutsättningarna för att bedriva intern kontroll under 2022 påverkas av de organisationsförändringar som gjorts under 2021. Det framgår att arbetet fortsatt behöver anpassas och ses över och att det kan behövas ändringar i styr- och kontrollmiljön såsom ansvars- och beslutsordningar, arbetsordningar, delegationer, processer och arbetssätt med mera. Status på detta arbete kommenteras inte i delårsuppföljningen av internkontrollplanen.

4.1.2.2 Ekonomisk och verksamhetsmässig löpande uppföljning

Av ILS framgår att nämnder och bolag månadsvis ska följa upp genomförandet av verksamhetsplaner och det ekonomiska utfallet i rapporter som behandlas i nämnden/bolagsstyrelsen. Regionstyrelsen har enligt instruktion ålagt arbets- och personalutskottet att bevaka och följa upp nämnder och bolags ekonomiska och verksamhetsmässiga måluppfyllelse. Instruktionen saknar dock information om hur arbets- och personalutskottet ska följa upp regionstyrelsens egen verksamhet. Revisionen konstaterade i årsrapporten 2021 att de rapporter som presenteras i arbets- och personalutskottet handlar om den koncernövergripande ekonomin och att utskottet inte behandlar någon separat rapport för RS/RLK. Revisionen konstaterar att samma förhållande gäller även 2022.

Som framgått av avsnitt 4.1 är en betydande del av RS/RLK:s verksamhet knuten till olika typer av utvecklingsprojekt, bidragsgivning etc. Revisionen konstaterar att merparten av denna verksamhet har betydelse för regionen i stort och inte enbart internt för regionledningskontoret. I och med att det inte finns separata månadsrapporter för RS/RLK ges inte arbets- och personalutskottet, och därmed inte heller regionstyrelsen, någon information om hur arbetet inom regionledningskontoret fortlöper inom dessa områden.

4.1.2.3 Betalkort

På en regionövergripande nivå finns olika beslut om att tre typer av betalkort kan användas. Det kort som används inom regionledningskontorets tjänstemannaorganisation är *inköpskort vid mindre inköp*⁶². Revisionen har granskat om regionstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll gällande den interna användningen⁶³ av korttypen inköpskort vid mindre inköp.

Regionövergripande regelverk för inköpskort vid mindre inköp

Dåvarande landstingsstyrelsen beslutade 2013 att utöka användningsområdet för betalkortstypen inköpskort vid mindre inköp ("inköpskort"). Beslutet innebar att inköpskort kan användas vid mindre inköp samt vid inköp via e-handel där andra betalningssätt inte finns tillgängliga upp till maximalt 200 000 kr.

⁶² Beslut i landstingsfullmäktige 2007-12-11, LS 0705-0454, beslut i landstingsstyrelsen 2013-09-03 om utökat användningsområde, LS 1306-0899

⁶³ Granskningen gäller tjänstemannaorganisationen inom regionledningskontoret

Vidare anger beslutet att förvaltningschef/verkställande direktör får besluta om en total kreditgräns och kan delegera detta beslut till namngiven funktion inom sin organisation.

Dåvarande landstingsstyrelsens förvaltning (nu regionledningskontoret) upprättade 2017 *Rutin och information Betalkort* för koncerngemensam hantering av betalkort. Av rutinen, som återfinns i ekonomihandboken under rubriken Koncerngemensamma redovisningsrutiner, framkommer allmänt att betalkort ska hanteras med stor restriktivitet både vad gäller personalens rätt till betalkort och regelverk för vilka typer av inköp som får ske på godkända betalkort. Rutinen framhåller att en nogsam uppföljning och intern kontroll är nödvändig och ska göras löpande. Vidare ska varje förvaltning och bolag utarbeta närmare regelverk och instruktioner. Specifikt för inköpskort vid mindre inköp anges de villkor som tidigare fastställts av regionstyrelsen.

Regionstyrelsens interna regelverk

Ekonomidirektören på regionledningskontoret har genom verkställighetsbeslut⁶⁴ fastställt *Uppdaterad rutin för inköpskort inom Regionledningskontoret*. Rutinen anger bl.a. att inköpskort endast ska ges till personer som utifrån sin tjänst eller uppdrag har ett behov av att göra små inköp och som inte kan genomföra inköp via de ordinarie inköpsrutinerna. Vidare anges att inköpskort inte ska användas som representations- eller resekort, att kortet är personligt och därmed inte får lånas ut samt att det är kopplat till anställningen inom Region Stockholm och inte får användas för privata inköp. Enligt rutinen ansvarar kortinnehavaren för att originalkvitton på inköp skannas och bifogas fakturan i ekonomisystemet. Det ska också klart framgå vad inköpet avser samt syfte och deltagare när det är relevant. Chefen för respektive enhet inom regionledningskontoret ansvarar för att attestera fakturorna och därmed genomföra kontroll av tillhörande underlag. Det framgår också att om kvitton inte kan uppvisas i samband med gjorda inköp kan kortinnehavaren bli ersättningsskyldig för uppkomna kostnader.

Det framgår av granskningen att regionledningskontoret har identifierat ett antal förbättringspunkter avseende hanteringen av inköpskort. Detta har under året föranlett att berörda chefer och kortinnehavare har informerats om hanteringen av inköpskort.

Stickprov

I granskningen har en stickprovskontroll gjorts genom urval av 15 av totalt 107 kortfakturer under perioden januari 2021-juni 2022. Respektive kortfaktura innehåller olika antal transaktioner samt tillhörande underlag och kvitton. Totalt har 98 transaktioner granskats.

⁶⁴ 2020-12-02, Verkställighetsbeslut EF20034 (ersätter verkställighetsbeslut DIR2143)

För de enskilda transaktionerna konstaterar revisionen följande avsteg från regelverket:

- Det saknas kvitton för 28 av 98 transaktioner.
- Det saknas kvittoredovisningar eller annat underlag som beskriver syftet med transaktionen i 63 av 98 transaktioner.
- I 10 av 98 transaktioner har kortet enligt underlaget använts av annan person än kortinnehavaren.

För kortfakturorna konstateras:

- I 2 av 15 kortfakturer har kortinnehavaren överskridit sin beloppsgräns per månad.
- I 13 av 15 kortfakturer förekommer någon form av avsteg från aktuella rutiner och regelverk.

Stickproven visar bland annat att det saknas underlag som ska finnas enligt regionsledningskontorets rutiner i en betydande del av de granskade transaktionerna. Utan tillräckligt underlag saknas möjlighet att bedöma ändamålsenligheten i de inköp som görs. Vidare innebär det att spårbarhet saknas vilket gör att uppföljning och kontroll inte är möjlig. Vidare förekommer det att kortinnehavarens beloppsgräns överskrids och att annan person än kortinnehavaren genomfört köp vilket enligt regelverket inte är tillåtet. Bland enskilda avvikelser har också noterats att inköpskortet har använts vid inköp av resor vilket inte är tillåtet eftersom det finns ett särskilt kort för sådan hantering.

4.1.2.4 Intern styrning och kontroll i ekonomiprocesserna

Revisionen har liksom tidigare år⁶⁵ noterat behov av att förstärka vissa kontroller i leverantörsfakturahanteringen. Av granskningen framgår att kontrollmoment inte dokumenteras på ett tydligt och uppföljningsbart sätt. Det gäller t.ex. stickprovskontroller av höga fakturabelopp samt av representationskostnader som ska genomföras i syfte att bedöma kostnadens rimlighet och korrekthet. Även när det gäller registrering och uppdatering av informationen om leverantörer i berörda ekonomisystem saknas dokumentation för kontrollmoment. Enligt uppgift kommer förvaltningen se över dessa kontrollmoment, tidigare rekommendationer⁶⁶ kvarstår.

Revisionen har i tidigare granskningar lämnat rekommendationer⁶⁷ kopplat till den interna kontrollen i löneprocessen. Granskning visar att rekommendationerna kvarstår.

⁶⁵ Regionrevisorerna, delrapport regionstyrelsen 2019 respektive 2021

⁶⁶ Rekommendationerna nr 29377, Regionrevisorerna, delrapport regionstyrelsen 2019 och nr 67991, Regionrevisorerna, delrapport regionstyrelsen 2021

⁶⁷ Rekommendationerna nr 29203 och 29204, Regionrevisorerna, årsrapport regionstyrelsen 2017 samt nr 29378, Regionrevisorerna, delrapport regionstyrelsen 2019

4.1.2.5 *Bedömning*

Revisionen konstaterar att det i RS/RLK:s plan för intern kontroll 2022 är svårt att följa hur risker hanteras. Revisionen noterar också att RS/RLK i sin egen uppföljning av internkontrollplanen inte redovisar enligt mall för nämnder och styrelser. Den redovisning som finns i själva delårsrapporten behöver vara mer utförlig för att ge en bild av status och pågående aktiviteter. Den interna processen för arbetet med att ta fram plan för intern kontroll behöver utvecklas inför 2023, vilket också förvaltningen konstaterat. Revisionen menar att förvaltningen redan 2022 behöver ge en fullständig återrapportering av risker och åtgärder samt återrapportera arbetet med att anpassa och se över den interna styr- och kontrollmiljön. Revisionen kommer att följa upp detta i samband med årsgranskningen.

Inom RS/RLK hanteras betydande belopp samt även vissa transaktioner/kostnader av regionövergripande karaktär. Vidare bedrivs utvecklingsarbete och bidragsgivning av betydelse ur ett mer regionövergripande perspektiv. Revisionen anser därför att arbets- och personalutskottet, och i förlängningen även regionstyrelsen, bör efterfråga en kontinuerlig uppföljning av den egna verksamheten i enlighet med gällande styrdokument.

För den interna styrningen och kontrollen i ekonomiprocesserna noterar revisionen inga väsentliga avvikelser i granskningen, men konstaterar att tidigare lämnade rekommendationer kvarstår.

Revisionen konstaterar att regionledningskontorets rutin och övriga riktlinjer vid användning av inköpskortet inte följs fullt ut. Revisionen bedömer därför att den interna kontrollen av regionledningskontorets användning av betalkort behöver stärkas. Regionledningskontoret behöver tydliggöra hur uppföljning och kontroll av inköpskort ska ske för att säkerställa att inköpskort inte används på ett sätt som kan strida mot riktlinjer och rutiner.

Revisionen ser positivt på det pågående arbetet med att informera chefer och kortinnehavare om hanteringen av inköpskortet. Implementeringen av genomfört informations- och utvecklingsarbete bör följas upp och utvärderas för att säkerställa att rutiner efterlevs och att kontroller fungerar.

Rekommendationer:

- Regionledningskontorets ledning bör komplettera regelverk och rutiner med hur uppföljning och kontroll av inköpskort ska ske i syfte att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.
- Regionledningskontorets ledning bör följa upp och utvärdera implementeringen av utvecklingsinsatser gällande hanteringen av inköpskort för att säkerställa att regelverk och instruktioner efterlevs.

4.1.3 Räkenskaper/Delårsrapport 2022-08-31

Granskningen har omfattat räkenskaperna för regionstyrelsens redovisningsenheter för regionledningskontoret och skadekontot.

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att regionstyrelsens delårsrapport avseende regionledningskontoret liksom räkenskaperna för redovisningsenheten skadekontot inte, i allt väsentligt, är upprättade i enlighet med god redovisningssed och de regioninterna anvisningarna.

4.2 Regionstyrelsen/koncernfinansiering

Koncernfinansiering är en redovisningsenhet inom regionstyrelsen där poster av regionövergripande karaktär redovisas.

4.2.1 Ekonomiskt resultat

Enligt den regionövergripande resultatrapporten⁶⁸ är budgeterat resultat för koncernfinansiering -1 274 mnkr medan det prognostiserade utfallet är 1 552 mnkr. Redovisningsenheten prognosticerar därmed ett överskott på 2 826 mnkr. Det framgår av revisionens granskning att merparten av överskottet beror på att utfallet för skatteintäkterna och utjämningsystemet är högre än budgeterat. Här finns också positiva avvikelser jämfört med budget kopplat till statsbidragen samt budgeterad reserv för högre kostnader inom regionens verksamheter. Se avsnitt 1.1 där avvikelserna kommenteras.

4.2.2 Intern kontroll

Inom enheten för koncernfinansiering hanteras redovisning av skatteintäkter och statsbidrag, beräkning av personalomkostnadspålägg, redovisning av pensioner samt finansiering genom extern upplåning. Som revisionen tidigare konstaterat hanteras verksamheten av ett begränsat antal personer vilket innebär risk för personberoende. Revisionen har tidigare, bl.a. i syfte att minimera risken för personberoende, rekommenderat⁶⁹ regionledningskontoret att stärka den interna kontrollen genom att upprätta rutinbeskrivningar för väsentliga processer med påverkan på den finansiella rapporteringen och dokumentera riskanalyser med identifiering av motverkande kontrollmoment. Revisionen konstaterar att rekommendationen kvarstår.

I årets granskning av koncernfinansierings rutiner har revisionen noterat vid granskning av processen för redovisning och hantering av regionens pensionsåtagande att genomförda kontrollmoment inte dokumenterats. Detta innebär att det i efterhand inte går att styrka processens interna kontroll.

Mot bakgrund av slutsatser och rekommendationer i 2021 års granskning noterar revisionen att det finns ett pågående utvecklingsarbete gällande anvisningar och rutiner för regionens statsbidragshantering.

⁶⁸ Det tas inte fram någon separat delårsrapport för koncernfinansiering.

⁶⁹ Rekommendation nr 29370, Regionrevisorerna, delrapport regionstyrelsen 2019

Revisionen kommer att följa upp detta arbete i samband med årsgranskningen inklusive granskning av bidragshanteringen på några andra nämnder och styrelser.

Bedömning

Med undantag för avsaknaden av dokumentation gällande vissa genomförda kontroller och de rekommendationer som fortsatt inte är åtgärdade bedömer revisionen att RS/koncernfinansierings interna kontroll för granskade processer är tillräcklig.

4.2.3 Räkenskaper/Delårsrapport 2022-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att räkenskaperna för redovisningsenheten koncernfinansiering inte, i allt väsentligt, är upprättade i enlighet med god redovisningssed och de regioninterna anvisningarna.

5 Yttrande över Årsrapport 2021

Regionstyrelsen har 2022-08-23 lämnat yttrande över revisionens årsrapport för 2021. Styrelsen har delvis framhållit synpunkter som avviker från revisionens. Regionstyrelsen kommenterar revisionens iakttagelser gällande målstyrning, uppdragshandling och ägardialoger. När det gäller nya rekommendationer i årsrapporten 2021 framkommer att analys och förberedande arbete pågår kring hur nämnders och bolags servicefunktioner ska överföras till fastighets- och servicenämnden. Yttrandet anger att tydliggjorda förutsättningar planeras beslutas och kommuniceras i samband med budget 2023. När det gäller revisionens rekommendation att beslut som rör skilda frågor så långt som möjligt bör hanteras i separata ärenden anger regionstyrelsen att ingående ärenden framgår tydligt av kallelse till sammanträdet och att ärendena får en referens i diariesystemet, vilket möjliggör att beslutet kan kopplas till det aktuella ärendet.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till landstingsrevisorerna.rev@sll.se.

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)
Telefon: 08-737 25 00
E-post: regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se
Hemsida: www.regionstockholm.se
Org.nr: 232100-0016

Regionrevisorerna

Rekommendationer till nämnd/styrelse – Delår 2022

Regionstyrelsen

Avtalsstyrning och uppföljning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
31843 Från rapport 2019/9 projektrapport	Regionstyrelsen bör stärka uppsikten av hur beställarnämnderna lever upp till policy och riktlinjer för inköp i syfte att säkerställa förutsättningar för avtalsuppföljning och därmed öka möjligheten att agera affärsmässigt både på trafik- och vårdområdet.	–	ÅR 2021 Uppföljning av rekommendationen har skjutits upp till 2022 då vi avvaktar projektgranskning inom området som är planerad till 2022.
74843 Från rapport 2021/06 Projektrapport	Regionstyrelsen behöver säkerställa att det finns tillräcklig kunskap om de satsningar som görs på specialistsjuksköterskor och vad dessa lett till.	–	

Ekonomistyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29145 Från rapport 2016/9 Projektrapport Tidigare ID 1073	LS övergripande ekonomistyrning - Landstingsstyrelsen behöver komplettera det ekonomiska regelverket med principer eller strategier som säkerställer landstingets kostnadskontroll över omfattande och långsiktiga driftavtal.	●	ÅR 2021 Det framgår av RLK:s återkopplingar att tidigare beslutade styrdokument inom inköpsområdet tydliggör krav på bl a ekonomiska analyser kopplat till upphandlingarna. Även de styrdokument kopplat till ekonomistyrning som fastställdes i nov 2021 har skrivningar som understryker kostnadskontrollen. Det framgår samtidigt av revisionens uppföljning att RLK kommer fortsätta arbetet med att följa upp hanteringen ur ett ekonomistyrningsperspektiv på den regionövergripande nivån. Revisionen kommer följa utvecklingen

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
86668 Från rapport 2022 Delrapport	Regionstyrelsen bör tydliggöra och säkerställa hanteringen när nämnder/styrelser prognostiserar negativa avvikelser mot resultatkrav.	—	under 2022 gällande på vilket sätt beslutade styrdokument bidrar till en samlad kontroll över hur de långsiktiga driftavtalen påverkar regionens ekonomi på längre sikt. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.

Fastighetsförvaltning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
36768 Från rapport 2019/8 Projektrapport	Regionstyrelsen bör, i beredningen inför fullmäktiges beslut säkerställa att resultatansvaret för LFS ingår som en del i FSN:s övergripande ansvar för regionens vårdfastigheter.	●	Delår 2022 Av fullmäktiges budget 2022 framgår att rekommendationen inte har åtgärdats. I budgeten fastslås fortfarande resultatkrav på FSN avseende LFS, samtidigt som det i Locums ägardirektiv, även det i budgeten, framgår att bolaget ska administrera och ha resultatansvar för Landstingsfastigheter Stockholm.
67471 Från rapport 2021/01 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att det i de olika styrdokumenten inom området på ett entydigt sätt framgår vilket politiskt organ som har fastighetsägar- och byggherreansvaret för vårdens fastigheter.	●	Delår 2022 Av Locums ägardirektiv i budget 2022 framgår att "Bolaget ansvarar för fullgörandet av de uppgifter som enligt gällande lagar och regler åligger en fastighetsägare inom områdena arbetsmiljö, miljö, byggherreansvar och fastighets-tillsyn samt el- och brandsäkerhet" Dessutom framgår det i AVTAL AVSEENDE GENOMFÖRANDE AV FASTIGHETSVERKSAMHET" mellan FSN och Locum att "Locum ska fullgöra samtliga förpliktelser som åligger en byggherre enligt plan- och bygglagen,

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			<p>miljöbalken och annan lagstiftning samt enligt föreskrifter och beslut som meddelats med stöd lag.", samt att "Fastighetsägare har ett långtgående ansvar för att skydda bladen och andras egendom, personers hälsa och säkerhet samt naturen. Fastighetsägaren har även ett ansvar mot de som tex med stöd av hyresavtal eller annat nyttjanderättsavtal har rätt att nyttja fastigheten. I Locums uppdrag ingår att tillse att samtliga skyldigheter som enligt gällande lagar och regler åligger en fastighetsägare efterlevs."</p> <p>Därmed anses rekommendationen åtgärdad</p>
73634 Från rapport 2021/07 Projektrapport	Regionstyrelsen bör bereda förslag på styrande principer inom fastighetsområdet för beslut i fullmäktige, antingen årligen som del i regionens budget eller i ett separat styrdokument.	—	<p>ÅR 2021</p> <p>Rekommendationen kommer ursprungligen från projekt-rapport 2019/8 och har legat på fastighets- och service-nämnden. I samband med projektgranskningen 2021/7 har rekommendationen förts över till regionstyrelsen och följs upp efter att regionstyrelsen beslutat om den långsiktiga planen för mark- och fastighetsägande som regionstyrelsen fick i uppdrag av fullmäktige att ta fram.</p>
73635 Från rapport 2021/07 Projektrapport	Regionstyrelsen bör bereda förslag på en markanvisnings-policy för beslut i fullmäktige, för att säkerställa att markanvisningar sker på affärsmässig grund.	—	<p>ÅR 2021</p> <p>Rekommendationen kommer ursprungligen från projekt-rapport 2019/8 och har legat på fastighets- och service-nämnden. I samband med projektgranskningen 2021/7 har rekommendationen förts över till regionstyrelsen och följs upp efter att regionstyrelsen beslutat om den långsiktiga planen för mark- och fastighetsägande som regionstyrelsen fick i uppdrag av fullmäktige att ta fram.</p>
73638 Från rapport 2021/07 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att den mark- och fastighetsägarplan som styrelsen tar fram på uppdrag av fullmäktige även beslutas av fullmäktige	—	

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
73639 Från rapport 2021/07 Projekt rapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att regionstyrelsens uppdrag att leda och styra fastighetsstrategiska frågor, som nu specificeras i avtal, Förtydligande av regionfullmäktiges beslut avseende fastighetsuppdrag även framgår i reglemente för regionstyrelsen och FSN respektive ägardirektiv för Locum.	—	
73640 Från rapport 2021/07 Projekt rapport	Regionstyrelsen bör förtydliga i reglementena för hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen om det är nämnden eller styrelsen som ansvarar för samordningen av regionens vårdbehov i samband med fastighetsförsäljningar.	—	
73641 Från rapport 2021/07 Projekt rapport	Regionstyrelsen bör förtydliga i reglementet för fastighets- och servicenämnden om och hur beloppsgränsen på 100 mnkr ska tillämpas även vid fastighetsförsäljningar som ingår som en del i försäljningar av bolag.	—	
73642 Från rapport 2021/07 Projekt rapport	Regionstyrelsen bör förtydliga hur hälso- och sjukvårdsnämnden ska involveras i de strategiska fastighetsfrågor som är väsentliga för den framtida vårdplanering.	—	
75952 Från rapport 2021/10 Projekt rapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att det i reglemente och ägardirektiv på ett entydigt sätt framgår vilken organisatorisk enhet som har fastighetsägar- och byggherreansvar för kollektivtrafikens fastigheter.	—	

Hållbarhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
66458 Från rapport 2021/02 Projekt rapport	Regionstyrelsen bör, tillsammans med trafiknämnden, fastighets- och servicenämnden och Locum AB, tydliggöra vilka prioriterade insatser som behöver genomföras för att	●	Delår 2022 Varje verksamhet har ansvar att ta fram en klimat-, risk- och sårbarhetsanalys (KRSA). En övergripande systemsyn

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
	säkerställa att regionens samhällsviktiga verksamheter kan motstå och hantera framtida klimatförändringar.		kan dock inte åstadkommas i enskild verksamhet utifrån deras eget mandat. Regionstyrelsen har en samordnande roll. I denna övergripande helhetssyn behöver flera olika perspektiv sammanvägas och prioriteras utifrån tillgängliga resurser. Inför sådan sammanvägning behöver t ex nivå av resiliens bestämmas. En aggregerad KRSA kan vara ett betydelsefullt underlag. Rekommendationen bedöms inte vara åtgärdad.
66459 Från rapport 2021/02 Projektrapport	Regionstyrelsen bör bereda för beslut i fullmäktige vilka prioriterade insatser som behöver genomföras för att säkerställa ett regionövergripande klimatanpassningsarbete och att regionens samhällsviktiga verksamheter kan motstå och hantera framtida klimatförändringar.	●	Delår 2022 Varje verksamhet har ansvar att ta fram en klimat-, risk- och sårbarhetsanalys (KRSA). En övergripande systemsyn kan dock inte åstadkommas i enskild verksamhet utifrån deras eget mandat. Regionstyrelsen har en samordnande roll. I denna övergripande helhetssyn behöver flera olika perspektiv sammanvägas och prioriteras utifrån tillgängliga resurser. Inför sådan sammanvägning behöver t ex nivå av resiliens bestämmas. En aggregerad KRSA kan vara ett betydelsefullt underlag. Rekommendationen bedöms inte vara åtgärdad.
66460 Från rapport 2021/02 Projektrapport	Regionstyrelsen bör besluta om klimat-, risk- och sårbarhetsanalysen i enlighet med fullmäktiges budget.	●	Delår 2022 Beslut fattades 2022-05-27 (RS 2022-0062). Rekommendationen bedöms därmed vara åtgärdad.
66461 Från rapport 2021/02 Projektrapport	Regionstyrelsen bör i reglemente för styrelser och nämnder föreslå fullmäktige en tydligare ansvarsfördelning mellan regionstyrelsen och klimat- och hållbarhetsnämnden för vilken nämnd som ska leda, stödja och samordna klimatanpassningsarbetet för att kunna stärka styrning och uppföljning.	●	Delår 2022 Hållbarhetsstrategi för Region Stockholm (RS 2020-0779) inkluderar fokusområdet resilient verksamhet. Av reglementet (RS 2021-0083) framgår att klimat och hållbarhetsnämnden har ansvar för framtagande, genomförande och uppföljning av Region Stockholms hållbarhetspolicy- och strategi. Rekommendationen bedöms därmed vara

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			åtgärdad.

Inköp och upphandling

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29153 Från rapport 2017/5 Projektrapport Tidigare ID 1103	Regionstyrelsen bör säkerställa att rutiner och arbetssätt finns för att genomföra systematiska utvärderingar av genomförda upphandlingar i syfte att kontinuerligt utveckla upphandlingsprocessen.	●	ÅR 2021 Systematiska utvärderingar av genomförda upphandlingar har inarbetats som ett moment i anvisning för kategoristyrkt inköpsarbete och uppges därmed omhändertas på strategisk nivå för samtliga genomförda upphandlingar inom respektive inköpskategori. Revisionen ser positivt på initiativet med systematiska utvärderingar men konstaterar att förbättringsinsatsen inte omfattar regionens samtliga upphandlingar. Rekommendationen bedöms därmed vara delvis åtgärdad.
51312 Från rapport 2020 Delrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att det i styrande dokument framgår hur inköp och varuförsörjning ska upprätthållas under en kris.	—	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
58892 Från rapport 2020 Årsrapport	Regionstyrelsen bör se över hur inköp över den ordinarie beloppsgränsen i delegationsordningen ska hanteras vid behov av snabba beslut i en krissituation.	—	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.

Regionrevisorerna

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29210 Från rapport 2018 Delrapport Tidigare ID 1335	Landstingsstyrelsen bör efterfråga uppföljningen av intressepolitiska bidrag.	●	ÅR 2020 Av de nya Riktlinjer för bidrag för intressepolitisk verksamhet till organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning som regionstyrelsen beslutade om 2021-01-26 framgår att en samlad uppföljning av hur det intressepolitiska bidraget använts av organisationerna redovisas för regionstyrelsen i samband med beslut om bidrag för kommande år. Revisionen bedömer därmed att uppföljningen har systematiserats. Första uppföljningen enligt riktlinjerna rapporteras 2022. Rekommendationen kvarstår tills rapporteringen har skett.
29366 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1495	Regionstyrelsen bör fastställa ett sammanhållet dokument som beskriver styrelsens behandling av personuppgifter.	●	ÅR 2021 Det framgår av uppföljningen att regionledningskontoret under 2021 har arbetat med ett styrande dokument som bland annat behandlar hanteringen av personuppgifter. Dokumentet har dock ännu inte fastställts. Revisionen kommer fortsätta följa arbetet. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.

Investeringar

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29341 Från rapport 2018/13 Projekt rapport Tidigare ID 1387	Regionstyrelsen bör identifiera behov av tillkommande investeringar inom både vård- och trafikområdet för att ge en heltäckande bild av investeringsutgifterna i förhållande till beräknat ekonomiskt utrymme	●	ÅR 2021 Revisionen bedömer att det fortfarande finns behov av att utveckla investeringsprocessen när det gäller ny- och ersättningsinvesteringar. Även om det i grunden är nämndernas ansvar att ange behovet av investeringar konstaterar

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			revisionen att detta görs med olika grad av konkretisering. Den samlade bilden blir därför inte tydlig i underlag inför fullmäktiges budgetbeslut. Regionstyrelsen bör säkerställa att nämnders och bolags analys av framtida investeringsbehov tydligt framgår i budgetunderlagen. Detta för att kunna sammanställa regionens samlade investeringsbehov på kort och lång sikt. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
29342 Från rapport 2018/13 Projektrapport Tidigare ID 1388	Regionstyrelsen bör säkerställa att prioriteringar av ersättningsinvesteringar och underhållsåtgärder görs inom ramen för regionens möjliga investeringsutrymme. Detta för att behålla värdet och funktionaliteten i både trafikens och vårdens fastigheter och anläggningar.	●	ÅR 2021 Liksom tidigare bedöms regionstyrelsen inte ha utarbetade former för att säkerställa prioriteringar av ersättningsinvesteringar och underhållsåtgärder utifrån vilka behov som föreligger. Se också kommentar för rekommendation nr 29341. Regionstyrelsen redovisar fortsatt inte någon mer konkret analys/bedömning gällande behov av underhåll/ersättningsinvesteringar och hur detta omhändertas. Det finns ingen redovisning av hur slutförslaget gällande investeringsplan förhåller sig till de behov och prioriteringar som respektive nämnd/bolag har redovisat i sitt underlag till budget.
36766 Från rapport 2019/14 Projektrapport	Regionstyrelsen bör i riktlinjerna för investeringar förtydliga hur avvikelser ska hanteras och finansieras med en tillräcklig kontroll av enskilda investeringar över tid utifrån fattade genomförandebeslut.	—	ÅR 2021 Mot bakgrund av att regionledningskontoret avser att arbeta med tillämpningsanvisningar kopplat till Region Stockholms styrande dokument kring ekonomi under 2022 kommer, enligt regionledningskontoret, anvisningar kring avvikelshantering att ingå. Mot bakgrund av detta så kommer revisionen att följa upp rekommendationen först då dessa tillämpningsanvisningar är färdigställda.

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
58381 Från rapport 2020/8 Projektrapport	Regionstyrelsen bör utöka sin redovisning till fullmäktige av pågående investeringar i form av prognoser gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll, samt avvikelser mot fullmäktiges fattade genomförandebeslut.		<p>ÅR 2021</p> <p>Av RLK's anvisningar för budget-/resultatuppföljning 2021 framgår följande:</p> <p><u>Prognos i jämförelse med budget</u> Investeringsplanens prognos som helhet ska bedömas genom att övergripande kommentera avvikelser såsom periodiseringseffekter (tidigareläggningar/senareläggningar) innevarande år, totalkostnadsförändringar och eventuella prioriteringar av investeringsplanens omfattning innevarande år och investeringsplanen som helhet samt konsekvenserna av dessa.</p> <p><u>Genomförbarhet och risker</u> Genomförbarhet och risker i investeringsplanens prognos som helhet ska bedömas genom att övergripande kommentera hinder och risker som kan medföra att aktuell prognos för året underskrids alternativt överskrids. Övergripande kommentarer på hur förutsättningarna ser ut för att prioritera inom fastställt investeringsutrymme ska ges samt på om eventuellt investeringsbehov finns som inte inryms i planen, som medför att regionfullmäktiges mål och strategier inte kan realiseras.</p> <p>Enskilda investeringsobjekt i genomförandefas eller senare fas med en total budget över 100 miljoner kronor ska särredovisas och kommenteras utifrån följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väsentliga händelser för innevarande rapporteringsperiod samt större risker för investeringsobjektet. - Innevarande års investeringsutfall, prognos och budget för investeringsobjektet.

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			<p>- Total prognos och total budget för hela investeringsobjektet.</p> <p>- Status för investeringsobjektets tidsplan, omfattning och effektmål</p> <p>Även om det nu finns tydliga anvisningar kring hur pågående investeringar ska redovisas avseende prognoser gällande tidplaner, investeringsutgifter och objektsinnehåll, samt eventuella avvikelser kring dessa mot fullmäktiges genomförandebeslut så menar revisionen att redovisningen av investeringar i regionstyrelsens årsrapportering till fullmäktige inte är konsekvent och genomförd i enlighet med regionledningskontorets egna anvisningar inom området. För vissa investeringar redovisas utfall och avvikelser i de tre parametrarna, utgift, tid och omfattning medans det inte gör så för andra investeringar.</p>
58382 Från rapport 2020/8 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att utvärderingar och slutredovisningar av avslutade investeringar genomförs mot fullmäktiges ursprungliga genomförandebeslut gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll.		<p>ÅR 2021</p> <p>Av den reviderade riktlinjen för investeringar framkommer att för avslutade investeringar ska återrapportering med avstämning mot beslutad tidplan, budget och omfattning göras till investeringens beslutsinstans.</p> <p>Av RLK's rapporteringsanvisningar för bokslut 2021 framgår vidare att:</p> <p>För investeringsobjekt som har avslutats under innevarande år ska slutligt investeringsutfall mot beslutad budget, prognos, tidplan och omfattning redovisas totalt för investeringsobjektet. Redovisning ska också ske huruvida effektmålen eventuellt har förändrats samt aktiveringstidpunkt.</p> <p>Även om det nu finns tydliga anvisningar kring hur avslutade investeringar ska utvärderas mot fullmäktiges</p>

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			genomförandebeslut gällande tidplaner, investeringsutgifter och objektsinnehåll så saknas sådana redovisningar i regionstyrelsens årsrapportering 2021 till fullmäktige. Om det beror på att det inte avslutats några investeringar under 2021 som tidigare beslutats av fullmäktige kan revisionen inte avgöra, varvid rekommendationen kommer att följas upp igen i samband med regionstyrelsens årsrapportering för 2022.
76154 Från rapport 2021/09 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att skrivningarna i riktlinjen för investeringar och riktlinjerna för ekonomistyrning överensstämmer när det gäller om och i sådana fall när nämnder och bolagsstyrelser ska lyfta beslutade avvikelser mot fattade genomförandebeslut till regionstyrelsen för godkännande.	—	
84845 Från rapport 2022/01 Projektrapport	Regionstyrelsen bör i reglementet för hälso- och sjukvårdsnämnden förtydliga hur nämnden ska kunna ta sitt ansvar för behovet av robusta och säkra lokaler i enlighet med Socialstyrelsens föreskrift.	—	
85852 Från rapport 2022/02 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att en investerings effekt på robusthet framgår i underlagen inför investeringsbeslut.	—	

IT/informationssäkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
67468 Från rapport 2021/03 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att FSN ges ett tydligare uppdrag att skapa en gemensam, kostnadseffektiv och säker it- och informationsmiljö om hela regionens IT-infrastruktur konsolideras i stället för bara delar av den.	—	

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
67469 Från rapport 2021/03 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa efterlevnad av styrmodellen för it och digitalisering för att underlätta prioritering mellan olika behov och nyttor samt stärka förmågan att samskapa digitala tjänster.	—	
67470 Från rapport 2021/03 Projektrapport	Regionstyrelsens roll gentemot FSN bör tydliggöras, bl.a. när det gäller beslut och ansvar för kontraktering av IT-tjänster, val av leverantör och leverantörskontakter.	—	

Oegentligheter

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29359 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1486	Regionstyrelsen bör fastställa riktlinjer för förtroendevaldas säkerhet och trygghet samt säkerställa att dessa är kända av förtroendevalda inom regionen.	●	ÅR 2021 Översyn och revidering av dokument på säkerhetsområdet pågår, bl a är regionens Krisberedningsplan på remiss Q1 2022. Revisionen följer arbetet och återupptar rekommendationens uppföljning när dokumenten är beslutade.
29360 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1488	Regionstyrelsen bör tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen vad gäller skydd mot otillåten påverkan för styrelseledamöter som inte är politiker.	●	ÅR 2021 Översyn och revidering av styrande dokument på säkerhetsområdet pågår. Revideringen omfattar även förtydligande av roll och ansvarsfördelning vad gäller skydd mot otillåten påverkan för styrelseledamöter som inte är politiker. Revisionen fortsätter följa arbetet och återupptar uppföljningen av rekommendationen när dokumenten är fastställda.
67991 Från rapport 2021 Delrapport	Regionstyrelsen bör - stärka kontrollen av att ledamöter i styrelsen inte förenar sitt uppdrag med tjänst eller annat uppdrag utan styrelsens medgivande. - förbättra dokumentationen av jäv i protokoll.	—	

Regionrevisorerna

Personal

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
36966 Från rapport 2019/10 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att konkretiseringen av arbetet med kompetensförsörjningsstrategin sker på längre sikt än ett år i taget.	●	ÅR 2021 Maa pandemin har den samlade uppföljningen blivit uppskjuten och ska hanteras i samband med budget 2023 (ärende RS 2020-0769), ett rimligt beslut med tanke på omständigheter och förutsättningar. Rekommendationen kvarstår och följs upp efter beslut om budget 2023.
73637 Från rapport 2021/07 Projektrapport	Regionstyrelsen bör snarast verka för att anställningsförhållandet för förvaltningschefen för fastighetsverksamheten formaliseras så att denne är anställd av regionen.	—	ÅR 2021 Rekommendationen kommer ursprungligen från årsrapporten 2019 för fastighets- och servicenämnden (FSN) och har legat på FSN. I samband med projektgranskningen 2021/7 har rekommendationen förts över till regionstyrelsen då det av reglementet för regionstyrelsen framgår i 3 § 6 att styrelsen ska anställa nämndernas förvaltningschefer och bestämma anställningsvillkor och därmed sammanhängande frågor, inkluderande upphörande av anställning.

Strategisk styrning och organisation

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29141 Från rapport 2016/3 Projektrapport Tidigare ID 1018	Landstingsstyrelsen bör i samverkan med berörda nämnder tydliggöra ansvarsfördelningen för den övergripande trafikplaneringen och trafikpolitiken.	●	ÅR 2020 Som tidigare konstaterar revisionen att ansvaret för trafikplanering (exklusive kollektivtrafik) har flyttats tillbaka till TRN fr o m 2019. I årsrapporten 2019 konstaterade revisionen samtidigt att det inte finns någon närmare precisering av vad detta uppdrag innebär och att uppdraget om länsplanen som ligger på regionstyrelsen komplicerar

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			bilden. Med anledning av aviserad omorganisation görs ingen uppföljning av rekommendationen 2020 utan uppföljning kommer att göras 2021-2022.
29372 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1571	Regionstyrelsen bör välja ledamöter och ersättare till alla sina utskott och beredningar.	●	ÅR 2021 Revisionen noterar att regionstyrelsen i enlighet med reglementet valt in rätt antal ledamöter samt ersättare till sina utskott och beredningar och att avsägelse och fyllnadsval blivit en stående dagordningspunkt på regionstyrelsens ordinarie sammanträden under 2021. Syftet med detta är att hålla en ständig kontroll på behov av kompletterande val etc. Uppföljningen visar även att det finns ett centralt administrativt system som innehåller information om samtliga ledamöter/ersättare och deras respektive mandatperiod. Vid val och avsägelse ändras det i systemet. Granskningen har visat att den interna kontrollrutinen kopplat till systemstödet inte fungerar fullt ut. Denna iakttagelse baseras på att mandatperioden för samtliga ledamöter i rese- och representationsutskottet upphörde 2019-11-26 och att mandatet för dessa ledamöter inte har förnyats trots att utskottet fortsatt att verka efter detta datum. Revisionen konstaterar att det fortfarande finns brister i kontrollen varför revisionen avser att fortsätta följa denna hantering. Rekommendationen bedöms delvis åtgärdad.
30106 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1579	Regionstyrelsen bör säkerställa att mål och indikatorer inför fullmäktiges budgetbeslut är tillräckligt beredda, förankrade och att det finns en process för kvalitetssäkring.	●	ÅR 2021 Arbetet med mål och indikatorer utvecklas kontinuerligt. Region Stockholms styrmodell, Integrerad, ledning och styrning (ILS) har tydliggjort processen i mångt och mycket. I den framgår tänkt process för arbete med mål och indikatorer samt kvalitetssäkring. ILS slår bl.a. fast att

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			förutsättningar för måluppfyllelse och uppföljning behöver beaktas när mål och indikatorer tas fram. I revisionens årliga granskningar framgår att beredning, förankring och kvalitetssäkring dock inte alltid omsätts i praktiken. Beredningen av mål och indikatorer behöver tydligare utgå från ILS. I granskningen om budgetstyrning (revisionens projekt-rapport 9/2020) bedömer revisionen att målstyrningen inte sammankopplas med budgetprocessen och behöver tydliggöras som en del i budgetprocessen.
51308 Från rapport 2020 Delrapport	Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden bör samordna en revidering och harmonisering av krisberedskapsplanen och katastrofmedicinska beredskapsplanen för att tydliggöra hur dessa ska interagera med varandra	–	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
51309 Från rapport 2020 Delrapport	Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden bör tydliggöra beslutsstrukturen och organisationen för en extraordinär händelse respektive allvarlig händelse/särskild händelse och kommunicera en gemensam bild av ansvar och befogenheter	–	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
51310 Från rapport 2020 Delrapport	Regionstyrelsen bör, i samband med uppdraget att utarbeta förslag som tydliggör rollerna och ansvarsfördelningen vid krisledning, bl.a. analysera hur RSSL påverkar regionstyrelsens och LISAB:s ansvar för samordning och ägarstyrning	–	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
51311 Från rapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att nämnder/styrelser följer fullmäktiges krisberedskapsplan samt tydliggöra om de lokala planerna ska beslutas av nämnd/styrelse eller ledning	–	ÅR 2021

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
2020 Delrapport			Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
57480 Från rapport 2020/5 Projektrapport	Regionstyrelsen bör tydliggöra hälso- och sjukvårdsnämndens ansvar för digitaliseringen, särskilt i rollen som beställare av hälso- och sjukvård.	●	ÅR 2021 Revisionen noterar att det i budget 2022 finns ett tydliggörande på en övergripande nivå av ansvar. Revisionen bild är dock att det också behövs en del tydliggörande på lägre nivåer. Revisionen kommer därför fortsätta följa hur detta tydliggörs under 2022. Rekommendationen bedöms därmed vara delvis åtgärdad.
57481 Från rapport 2020/5 Projektrapport	Regionstyrelsen bör i samverkan med hälso- och sjukvårdsnämnden fastställa på vilka grunder regionen ska delta i Ineras utvecklingssatsningar och hur beslut om deltagande i dessa ska tas.	—	ÅR 2021 Revisionen planerar följa upp rekommendationen utifrån de beslut som fattas under 2022.
58891 Från rapport 2020 Årsrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att styrelsen har en lokal krisberedskapsplan som bland annat beskriver vilken roll regionledningskontoret har när det finns behov av att samordna regionens verksamheter.	—	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
74239 Från rapport 2021/05 Projektrapport	Regionstyrelsen bör utvärdera hur olika finansieringsformen för det interna arbetet i Region Stockholm kan bidra till målet att vara den mest innovationsdrivna geografiska regionen.	—	
78276 Från rapport 2021 Årsrapport	Regionstyrelsen bör analysera och tydliggöra förutsättningarna för att nämnders och bolags servicefunktioner ska överföras till fastighets- och servicenämnden.	—	

Regionrevisorerna

Säkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29357 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1484	Regionstyrelsen behöver säkerställa att rutiner för uppföljning av informationssäkerhet gentemot privata vårdgivare tas fram och efterlevs.	●	ÅR 2021 Status kvarstår eftersom en del arbete med implementering och uppföljning kvarstår
29358 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1485	Regionstyrelsen bör ytterligare stärka samordningen och uppföljningen av regionens krisberedskap.	●	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
58889 Från rapport 2020 Årsrapport	Regionstyrelsen bör tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, i styrdokumentet, definiera vad ett direktiv från RSSL innebär så att det förhåller sig till lagstiftning, reglementen, ägardirektiv samt bolagsordning.	—	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
58890 Från rapport 2020 Årsrapport	Regionstyrelsen bör bestämma vilken information som styrelsen behöver för ledning och styrning i en kris.	—	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
59590 Från rapport 2020 Årsrapport	Regionstyrelsen bör stärka sin uppföljning så att styrelsen får en regelbunden lägesbild av regionens krisberedskap.	—	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
85850 Från rapport 2022/02 Projektrapport	Regionstyrelsen bör definiera vilken nivå på robusthet som behövs för att uppnå tillräcklig driftssäkerhet och beredskap för sjukhusbyggnaderna.	—	

Verksamhetsstyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
57270 Från rapport 2020/7 Projektrapport	Regionstyrelsen bör se till att uppföljningen till fullmäktige ger en samlad bild av läkemedelsförsörjningen för att underlätta beredskap inför en kris eller extraordinära händelser.	—	ÅR 2021 Då arbete kopplat till krisberedskap och närliggande områden pågår kommer en samlad uppföljning av dessa rekommendationer genomföras under 2022.
74237 Från rapport 2021/05 Projektrapport	Regionstyrelsen och tillväxt-och regionplanenämnden bör i samverkan säkerställa att ansvaret för det regionala utvecklingsuppdraget är tydligt för externa parter.	—	
74238 Från rapport 2021/05 Projektrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att det finns kunskap om att innovationsfonden avser alla områden så att fler innovationsidéer kan understödjas.	●	Delår 2022 Digital kommunikation och kommunikation via nätverk har ökat. Revisionen uppfattar att ett strukturerat och kontinuerligt arbete pågår med att föra ut information om innovationsfonden. Antalet sökande från olika verksamhetsgrenar har också ökat. Rekommendationen bedöms därmed vara åtgärdad.

Regionrevisorerna

Ägarstyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
38583 Från rapport 2019 Årsrapport	Regionstyrelsen behöver tydliggöra vad ansvaret för strategisk samordning mellan sjukhusen enligt fullmäktiges styrdokument innebär i praktiken.	●	ÅR 2021 Revisionen konstaterar att det inför 2022 har gjorts en organisatorisk förändring på tjänstemannanivån i syfte att bland annat stärka samordningen. Därtill har LISAB ett uppdrag från fullmäktige i budget 2022 att under 2022 utreda synergimöjligheter i Region Stockholms egenägda vårdproduktion och föreslå åtgärder för att bättre använda tillgängliga resurser över tid. Revisionen kommer att följa arbetet under 2022. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
85851 Från rapport 2022/02 Projekt rapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att det är tydligt var ansvaret finns för att ta fram en övergripande risk- och sårbarhetsanalys för hälso- och sjukvårdssystemet i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter.	—	

Övrigt

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
78277 Från rapport 2021 Årsrapport	Regionstyrelsen bör säkerställa att fullmäktiges beslut som rör skilda frågor så långt som möjligt hanteras i separata ärenden för att öka transparens och spårbarhet.	—	

Regionrevisorerna

Rekommendationer till ledning – Delår 2022

Regionstyrelsen

Ekonomistyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
37774 Från rapport 2019 Årsrapport	Regionledningskontoret bör dokumentera hanteringen av statsbidrag inklusive roller och ansvar för att minska sårbarheten vid personella förändringar	●	ÅR 2021 Enligt uppgift är rutin för statsbidrag under utarbetande men arbetet har inte slutförts under 2021.
67990 Från rapport 2021 Delrapport	Regionledningskontorets ledning bör i sina redogörelser för regionledningskontorets årsprognos respektive helårsutfall i jämförelse med årsbudget tydligt specificera och kommentera avvikelser.	—	ÅR 2021 Revisionen har tidigare rekommenderat regionledningskontorets ledning att i delårsrapportens redogörelse för årsprognos i jämförelse med årsbudget tydligt specificera och kommentera avvikelser. Revisionen bedömer att avvikelser mot budget bör utvecklas även i verksamhetsberättelsen. Rekommendationen har därför omformuleras till att även gälla verksamhetsberättelsens redogörelse för utfall jämfört med årsbudget.

Hållbarhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29119 Från rapport 2015 Årsrapport Tidigare ID 813	Regionledningskontoret bör tydliggöra hur investeringarnas miljöpåverkan ska beskrivas i beslutsunderlagen inför genomförandebeslut, dels för att täcka miljöbalkens krav, dels för att täcka de krav som regionens regionens hållbarhetspolicy och -strategi ställer upp."	●	ÅR 2021 Det saknas ännu stödande dokument till investeringsriktlinjen som ska tydliggöra hur investeringarnas miljöpåverkan ska beskrivas i beslutsunderlagen. Arbeta pågår med riktlinjer till hållbarhetspolicy och -strategi som kan beröra

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			<p>investeringars miljöpåverkan. Beslut om riktlinjen väntas under 2022. Efter genomgång med regionens hållbarhetsdirektör framkom det att hållbarhetsavdelningen vid RLK inte har mandat att ta fram mera detaljerade anvisningar inom hållbarhetsområdet som kopplar direkt mot regionens riktlinje för investeringar, den frågan ligger enligt dem på avdelningen för ekonomi och finans. Revisionen fortsätter följa frågan under året.</p>

Inköp och upphandling

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
57975 Från rapport 2020/6 Projektrapport	Regionledningskontoret bör i samverkan med serviceförvaltningen tydliggöra RLK hållbarhets roll i inköpsprocessen.	●	<p>ÅR 2021</p> <p>Arbete pågår. Avdelningen för hållbarhet har tagit fram ett förslag på nya riktlinjer för hur hållbarhet ska beaktas i inköp. Dessa ska under våren 2022 skickas på remiss med förväntat beslut i december i regionfullmäktige. Riktlinjerna kommer efter beslut gälla för samtliga nämnder och bolag. Avdelningen för hållbarhet har under 2022 ett särskilt uppdrag att höja verksamhetens kompetens inom hållbarhet, där ett särskilt fokus kommer att vara hållbar upphandling. Satsningen syftar till att ta fram ett nytt utbildningsutbud som ska fungera kompetenshöjande.</p> <p>Rekommendationen anses delvis åtgärdad. Ny uppföljning sker under 2022.</p>

Regionrevisorerna

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29139 Från rapport 2016 Årsrapport Tidigare ID 1005	Landstingsstyrelsens förvaltning bör uppdatera beslutsordningen med uppgifter om rätten att fatta verkställighetsbeslut om vidareförmedling av statsbidrag.	●	ÅR 2021 Det framgår av verksamhetens kommentar till rekommendationen att regionledningskontoret delar revisionens bedömning och avser att ta initiativ till att ändra beslutsordningen. Rekommendationen bedöms inte vara åtgärdad.
29155 Från rapport 2017/8 Projektrapport Tidigare ID 1106	Landstingsstyrelsens förvaltning bör ta fram en landstingsövergripande vägledning för utformning av och innehåll i ekonomiska och eventuellt andra konsekvensbeskrivningar i beslutsunderlagen till nämnder och styrelser"	●	Delår 2022 Någon regionövergripande vägledning för beslutsunderlag har inte noterats. Status på arbetet kommer att följas upp med regionledningskontoret inför årsgranskningen 2022.
29203 Från rapport 2017 Årsrapport Tidigare ID 1253	Landstingsstyrelsens förvaltning bör säkerställa att de kontroller som ska genomföras vid löneutbetalningar dokumenteras i en rutinbeskrivning eller checklista som stöd till cheferna.	●	Delår 2022 Det saknas en central kontroll över att befintliga rutinbeskrivningar tillämpas i samband med lönekörning och att kontrollmomenten faktiskt utförs. Mejl skickas numera ut till samtliga med personalansvar inför godkännande av lön med ett antal kontroller som ska utföras. Lönerapport ska signeras av ansvarig som bevis på detta. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
29204 Från rapport 2017 Årsrapport Tidigare ID 1254	Landstingsstyrelsens förvaltning bör säkerställa att uppföljning sker av att samtliga ansvariga chefer granskar och signerar sina utanordningslistor.	●	Delår 2021 Den centrala lönegranskningen för region Stockholm visar att de avvikelserapporter och fellistor som skapas och går igenom av lönekonsult i samband med lönekörningen inte sparas. Det sker ingen dokumentation av de åtgärder som vidtagits eller med hänsyn till resultatet från genomförd utredning av felsignaler. Även om utanordningslistor signeras så sker detta samma dag eller dagen efter lönekörningen och kontrollmomentet skulle därmed inte förhindrat en

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			felaktig lönekörning. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
29370 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1566	Koncernfinansiering - generellt I syfte att ytterligare stärka den interna kontrollen bör följande upprättas:- dokumenterade rutinbeskrivningar för väsentliga processer med påverkan på den finansiella rapporteringen- dokumenterade riskanalyser med identifiering av motverkande kontrollmoment.	●	Delår 2022 Revisionen noterar att en viss uppföljning sker men att dokumentationen kan förstärkas och förtydligas ytterligare. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
29377 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1574	Leverantörsfakturahantering Regionledningskontoret bör dokumentera utförda kontroller avseende större fakturor för att erhålla spårbarhet till utförda kontroller.	●	Delår 2022 Revisionen har i samband med granskningen informerats om att RLK har påbörjat ett arbete med att dokumentera en sådan rutin som inte är helt avslutat under den löpande granskningen. Revisionen kommer att följa upp rutinen till bokslutet. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
29378 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1576	Regionledningskontoret bör säkerställa att genererade logglistor ur Heroma tas fram för regelbunden kontroll och kvalitetssäkring av ändringar av fasta data för att minska risken för felaktiga ändringar.	●	Delår 2021 Det genomförs ingen systematisk genomgång på förvaltningsövergripande nivå avseende ändringar på lokal verksamhetsnivå. - det finns ingen formell övergripande process för behörighetsadministration - det görs ingen regelbunden och övergripande genomgång av användare för att säkerställa att behörigheter ligger i linje med användarnas arbetsuppgifter. - Det sker ingen regelbunden och övergripande genomgång av befintliga behörigheter som finns upplagda i systemet. Rekommendationen bedöms inte vara åtgärdad.

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29379 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1577	Regionledningskontoret bör implementera en efterföljande kontroll för uppföljning av modellen för personalomkostnadspålägg.	●	Delår 2022 Denna rekommendation har av misstag blivit kvar i rekommendationsregistret. Bedömdes tidigare år vara åtgärdad.
51315 Från rapport 2020 Delrapport	Regionledningskontoret behöver säkerställa att en slutlig avstämning (efterkalkyl) genomförs för hela MT- och IKT-programmen som även omfattat hur resurspåslag hanteras inom varje fas av projektet.	●	Delår 2022 Granskningen visar att det under 2022 har tagits fram en kort sammanställning gällande IKT- och MT-projekten som underlag till rapportering i delårsrapporten 2022. Delårsrapporten innehåller en slutrapportering. Mot bakgrund av investeringsprogrammets omfattning och komplexitet menar revisionen att den presenterade avstämningen/efterkalkylen i regionstyrelsens delårsrapport är begränsad. Någon egentlig avstämning mot beslutad omfattning respektive hur resurspåslag hanterats inom varje fas av projektet görs inte. Rekommendationen bedöms vara åtgärdad.
67993 Från rapport 2021 Delrapport	Regionledningskontorets ledning bör stärka den interna kontrollen gällande aktualitetsprövning av styrdokument och säkerställa att aktuella styrdokument finns i förteckningen.	—	
86669 Från rapport 2022 Delrapport	Regionledningskontorets ledning bör komplettera regelverk och rutiner med hur uppföljning och kontroll av inköpskort ska ske i syfte att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.	—	
86670 Från rapport 2022 Delrapport	Regionledningskontorets ledning bör följa upp och utvärdera implementeringen av utvecklingsinsatser gällande hanteringen av inköpskort för att säkerställa att regelverk och instruktioner efterlevs.	—	

Regionrevisorerna

Oegentligheter

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29361 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1489	Regionledningskontoret bör formalisera och systematisera riskanalysarbetet på koncernövergripande nivå.	●	ÅR 2021 F.n. pågår revidering av styrande dokument på säkerhetsområdet, bl.a. krisberedskapsplan som nu skickats på remiss. Framtagande av metodstöd för riskanalyser pågår också. Enl uppgift ingår där rutiner och strukturer för systematiserad uppföljning på koncernövergripande nivå. Uppföljningen av denna rekommendation skjuts därför fram till hösten 2022/vintern 2023.
67992 Från rapport 2021 Delrapport	Regionledningskontorets ledning bör - säkerställa att beslut fattas av behörig chef snarast vid medarbetares anmälan om bisyssla. - stärka uppföljningen av anställdas bisysslor.	-	

Räkenskaper

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
67994 Från rapport 2021 Delrapport	Regionledningskontorets ledning bör stärka den interna kontrollen av ändringar i leverantörsregistrets fasta data, till exempel informationen om leverantörer.	●	Delår 2022 Revisionen har uppfattat att leverantörsreskontraavdelningen arbetar med att ta fram verktyg för att kunna genomföra denna kontroll. Revisionen kommer följa upp detta till bokslutet. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.

Regionrevisorerna

Strategisk styrning och organisation

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
51313 Från rapport 2020 Delrapport	Regionledningskontoret bör säkerställa att det finns dokumenterade arbetsprocesser för hur regionen organiserar arbetet med länsplanen.	—	ÅR 2020 Med anledning av aviserad omorganisation, där RLK och TRF bildar gemensam förvaltning, görs ingen uppföljning av rekommendationen 2020 utan uppföljning kommer att göras 2021-2022.
76962 Från rapport 2021 Årsrapport	Regionledningskontorets ledning bör säkerställa att beslutsunderlag gällande reglemente som ska fastställas av fullmäktige inte innehåller reglering av vilka beredningar som ska finnas då detta enligt kommunallagen ska fastställas av respektive nämnd.	—	ÅR 2021 Tidigare rekommendation nr 30108 innehöll flera olika delrekommendationer. Rekommendationen har nu avslutats men det fanns en del i rekommendationen gällande beredningar till nämnder som återstår för hantering. Detta ligger nu i denna nya rekommendation.

Verksamhetsstyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
74240 Från rapport 2021/05 Projektrapport	Regionledningskontoret bör säkerställa att informationen på hemsidan uppdateras så att det tydligt framgår att alla Region Stockholms verksamheter ingår i innovationsarbetet.	●	Delår 2022 Hemsidan har uppdaterats och vänder sig nu med sin information tydligare till Region Stockholms olika verksamheter. Rekommendationen bedöms därmed vara åtgärdad.
74241 Från rapport 2021/05 Projektrapport	Regionledningskontoret bör tydligare ange hur självkattningsindikatorer om innovationsarbete ska definieras så att mätning och uppföljning sker på ett enhetligt sätt	—	

Regionrevisorerna

Övrigt

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
78279 Från rapport 2021 Årsrapport	Regionledningskontorets ledning bör i rapportering av ekonomi och verksamhet för regionstyrelsen följa de anvisningar och mallar som finns för nämnderna.	–	

Regionstyrelsen

PROTOKOLL
2022-08-23

RS 2022-0062

§ 149
Yttrande över regionrevisorernas Årsrapport 2021 för regionstyrelsen

RS 2022-0393

Ärendebeskrivning

Regionrevisorerna har överlämnat Årsrapport 2021, till regionstyrelsen för yttrande. I regionrevisorernas granskning framgår att årsredovisningen för Region Stockholm i allt väsentligt bedöms vara upprättad enligt god revisionsbedömning, enligt lagen om kommunal redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Årsredovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning. Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Beslutsunderlag

1. Regionrådsberedningens skrivelse
2. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
3. Årsrapport 2021 för regionstyrelsen

Yrkanden

Ordförande Irene Svenonius (M) yrkar bifall till regionrådsberedningens förslag i skrivelse den 10 augusti (bilaga).

Ledamoten Anna Sehlin m.fl. (V) yrkar bifall till eget förslag till tilläggsbeslut (bilaga)

Proposition

Ordförande Irene Svenonius (M) frågar först på regionrådsberedningens förslag till beslut och finner att regionstyrelsen bifaller detta.

Ordförande frågar därefter på Anna Sehlin m.fl. (V) förslag till tilläggsbeslut och finner att regionstyrelsen avslår detta.

Beslut

Regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör regionstyrelsens yttrande till regionrevisorerna över Årsrapport 2021 för regionstyrelsen.

Reservation

Ledamoten Anna Sehlin m.fl. (V) anmäler reservation från V-ledamöterna till förmån för eget förslag till tilläggsbeslut.

Särskilt uttalande

2:e vice ordförande Aida Hadzialic m.fl. (S) anmäler ett särskilt uttalande från S-ledamöterna.

Expedieras till

Regionrevisorerna

Ordförande
Justerare

Exp. datum

Sign.

Regionstyrelsen

Yttrande över regionrevisorernas Årsrapport 2021 för regionstyrelsen

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Regionrevisorerna har överlämnat Årsrapport 2021, till regionstyrelsen för yttrande. I regionrevisorernas granskning framgår att årsredovisningen för Region Stockholm i allt väsentligt bedöms vara upprättad enligt god revisionsbedömning, enligt lagen om kommunal redovisning och Rådet för kommunal redovisningsrekommendationer. Årsredovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning. Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör regionstyrelsens yttrande till regionrevisorerna över Årsrapport 2021 för regionstyrelsen.

Regionrådsberedningens motivering

Regionstyrelsen har av regionrevisorerna ombetts yttra sig över Årsrapport 2021. Enligt regionrevisorernas granskning bedöms årsredovisningen för Region Stockholm i allt väsentligt vara upprättad enligt god revisionsbedömning, enligt lagen om kommunal redovisning och Rådet för kommunal redovisningsrekommendationer. Årsredovisningen bedöms också av regionrevisorerna i allt väsentligt ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning och räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Regionrevisorernas återkommande granskning är en viktig del i utvecklingen av Region Stockholm och det pågående förbättringsarbete som utförs. Av tidigare lämnade rekommendationer konstaterar regionrevisorerna att regionstyrelsen har åtgärdat dessa inom flera områden, exempelvis kompetensförsörjning, forskning, IT/informationssäkerhet samt reglementen.

Regionrevisorerna lyfter att det finns ett fortsatt behov av att stärka regionstyrelsens arbete med samordning, styrning och kontroll. I årsrapporten 2021 har regionrevisorerna lämnat två nya rekommendationer till regionstyrelsen.

Ett systematiskt arbete sker inom regionledningskontoret för att beakta de bedömningar som regionrevisorerna lämnar och åtgärda de rekommendationer där regionstyrelsen delar regionsrevisorernas bedömning.

Av totalt 58 rekommendationerna som lämnats till regionstyrelsen har 35 stycken, eller 60 procent, åtgärdats. De 23 rekommendationer som återstår att hantera bereds i regionledningskontoret utifrån regionstyrelsens ställningstagande av vad som kvarstår att åtgärda. Regionrådsberedningen delar regionledningskontorets bedömningar av nödvändiga åtgärder och föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas som yttrande till regionrevisorerna.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Årsrapport 2021 för regionstyrelsen

Irene Svenonius

Yttrande över regionrevisorernas Årsrapport 2021 för regionstyrelsen

Vänsterpartiet ser att regionrevisorerna lämnar många relevanta synpunkter på regionstyrelsens arbete. Dessa måste tillvaratas på ett bättre sätt. Många av synpunkterna återstår att åtgärda. Den interna styrningen och kontrollen anses inte vara tillräcklig. Revisorerna menar också att regionens investeringsprocess behöver utvecklas för att ge en tydlig bild av det samlade investeringsbehovet, att ansvar kopplat till fastighetsförsäljningar behöver förtydligas, att helhetsansvaret för kompetensförsörjning av specialistsjuksköterskor brister och att styrningen av regionens klimatanpassningsarbete behöver stärkas, med mera. Vi anser att regionstyrelsen måste ta dessa synpunkter på allvar och skyndsamt hantera dem.

Förslag till tilläggsbeslut

att lägga till ovanstående synpunkter i yttrandet

Ärende 5
RS 2022-0393**Särskilt uttalande gällande regionrevisorernas Årsrapport 2021 för regionstyrelsen**

Socialdemokraterna i Region Stockholm välkomnar revisorernas granskning. Regionrevisorerna har i sin årsrapport bl.a. granskat regionstyrelsens interna styrning och kontroll samt hantering av regionens investeringar och pekar på ett antal områden som bör ses över.

Revisorerna lyfter ett antal brister kopplat till ekonomistyrningen, därav bland annat att styrningen behöver bli mer långsiktig och att den generellt behöver stärkas under året. Vi har vid flertalet tillfällen påpekat att det finns utvecklingspotential i den ekonomiska uppföljningen, som utöver tertial- och delårsrapportering månadsvis endast sker genom en redovisning i power point på APU. Vi har också sett en utveckling där hälso- och sjukvårdsnämnden år efter år redovisar en för hög kostnadsutveckling och stora behov av åtgärder, men där regionstyrelsen agerar för svagt i att säkra en god ekonomisk hushållning för regionen som helhet. Vårdvalen behöver genomlysas för att se över hur den bästa vården efter behov kan ges på ett ekonomiskt hållbart sätt. Det krävs en mer ansvarsfull ekonomisk politik och styrning där respekt visas för skattebetalarnas pengar och för välfärden.

Investeringsprocessen behöver utvecklas ytterligare enligt revisorernas granskning. Bristerna i hur regionstyrelsen, utifrån sin uppsiktsplikt, förmedlar en sammanhållen bild till regionfullmäktige över samtliga investeringar och hur dessa prioriteras inom ramen för investeringsutrymmet, återkommer i flertalet revisionsrapporter. Det värsta exemplet under den här mandatperioden var då majoriteten i budget 2021 strök 25 % av investeringsbudgeten utan vidare motivering. Det är av största vikt för transparensen att regionfullmäktiges ledamöter och allmänheten kan följa och bevaka hur investeringarna fortlöper.

Regionstyrelsen

Yttrande över regionrevisorernas Årsrapport 2021 för regionstyrelsen

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör regionstyrelsens yttrande till regionrevisorerna över Årsrapport 2021 för regionstyrelsen.

Sammanfattning

Regionrevisorerna har överlämnat Årsrapport 2021, till regionstyrelsen för yttrande. I regionrevisorernas granskning framgår att årsredovisningen för Region Stockholm i allt väsentligt bedöms vara upprättad enligt god revisions sed, enligt lagen om kommunal redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Årsredovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning. Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Regionrevisorerna konstaterar att regionstyrelsen har åtgärdat tidigare lämnade rekommendationer inom flera områden som kompetensförsörjning, forskning, IT/informationssäkerhet samt reglementen. Övrig rekommendationsuppföljning och genomförda granskningarna under 2021 visar sammantaget att det fortsatt finns behov av att stärka regionstyrelsens arbete med samordning, styrning och kontroll. I årsrapporten 2021 har regionrevisorerna lämnat två nya rekommendationer till regionstyrelsen.

Regionledningskontoret ser regionrevisorernas granskning som en del i Region Stockholms förbättringsarbete, där delrapporten är en återkommande avstämningsspunkt. Ett systematiskt arbete sker inom regionledningskontoret för att beakta de bedömningar som regionrevisorerna lämnat i rapporten och åtgärda de rekommendationer där regionstyrelsen delar regionrevisorernas bedömning av de frågor som lyfts.

Detta innebär att av totalt 58 rekommendationerna som lämnats till regionstyrelsen har 35 stycken, 60 procent, åtgärdats. För de 23 rekommendationer som återstår att hantera, pågår arbete med

utgångspunkt från regionstyrelsens ställningstagande av vad som kvarstår att åtgärda.

Bakgrund

Regionrevisorerna har överlämnat Årsrapport 2021, till regionstyrelsen för yttrande. I den årliga revisionen prövas om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig samt om räkenskaperna är rättvisande. I regionrevisorernas årsrapport redovisas revisionens granskning av regionstyrelsens övergripande styrning och samordning av Region Stockholms verksamhet 2021 till grund för revisorernas ansvarsprövning. Granskningsresultatet för regionstyrelsens egen verksamhet och dess enheter; regionledningskontoret, skadekontot och koncernfinansiering ingår.

Regionrevisorerna konstaterar att det pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete med mål och indikatorer och ser positivt på att en viktning av olika indikatorers betydelse för att nå målen har införts. Det finns ett behov av att utreda och förtydliga hur viktningssmodellen ska tillämpas, samt säkerställa att de indikatorer som ingår i målstyrningen kan mätas. Regionrevisorerna konstaterar i årsrapporten att de uppdrag som fullmäktige lämnat till nämnder och bolag är avslutade i förhållandevis hög grad. För att tydliggöra när uppdragen förväntas vara genomförda och underlätta bedömningen anser regionrevisorerna att uppdragen bör vara tidsbestämda. För år 2021 bedöms det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet som tillfredsställande.

Regionrevisorerna konstaterar att regionstyrelsen under året har tagit fram nya styrdokument för god ekonomisk hushållning och genom detta tagit ett helhetsgrepp över ekonomistyrningen på kort och lång sikt. Revisionen ser en risk att fokus blir alltför kortsiktigt då målvärden för den långsiktiga ekonomistyrningen fastställs årligen i budgetbeslutet. Regionstyrelsen bör därmed i samband med att mål och indikatorer utvecklas under 2022 säkerställa att det blir tydligt hur målen ska styra på sikt.

Revisionen bedömer vidare att regionstyrelsen, som ansvarar för uppsikt och samordning, behöver följa upp uppmaningar till nämnder och bolag som lämnas i tertial- och delårsrapporter om att vidta åtgärder. Årsredovisningen bör kompletteras med information till regionfullmäktige om hur arbetet med åtgärder fortlöpt under året.

Regionrevisorerna konstaterar också att regionstyrelsen har åtgärdat tidigare lämnade rekommendationer inom flera områden som kompetensförsörjning, forskning, IT/informationssäkerhet samt reglementen. Övrig rekommendationsuppföljning och genomförda granskningarna under 2021 visar sammantaget att det fortsatt finns behov av att stärka regionstyrelsens arbete med samordning, styrning och kontroll. I årsrapporten 2021 har regionrevisorerna lämnat två nya rekommendationer till regionstyrelsen. Revisionen bedömer, utifrån genomförd granskning, att regionstyrelsens samordning, styrning och kontroll sammantaget inte varit helt tillräcklig.

Årsredovisningen för Region Stockholm bedöms i allt väsentligt vara upprättad enligt god revisionsred, enligt lagen om kommunal redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Årsredovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning. Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Därtill bedömer regionrevisorerna att årsbokslutet för regionstyrelsen/regionledningskontoret och koncernfinansiering är i allt väsentligt upprättade, enligt god redovisningsred, enligt Region Stockholms anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Regionledningskontoret ser regionrevisorernas granskning som en del i Region Stockholms förbättringsarbete, där årsrapporten är en återkommande avstämningsspunkt. Ett systematiskt arbete sker inom regionledningskontoret för att beakta de bedömningar som regionrevisorerna lämnat i sin rapport och åtgärda de rekommendationer där regionstyrelsen delar regionrevisorernas bedömning i det som lyfts. Rekommendationer som framförts av regionrevisorerna, avseende följande rapporter:

RS 2021-0377 Yttrande över regionrevisorernas årsrapport 2020 för regionstyrelsen.

RS 2021-0877 Yttrande över regionrevisorernas delrapport 2021 för regionstyrelsen.

RS 2020-0909 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 3/2020, IT-säkerhet i nätverksansluten medicinteknisk utrustning.

RS 2020-0997 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 4/2020, Slussen – styrning och kontroll över Region Stockholms investeringar.

RS 2020-0998 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 5/2020, Första linjens digifysiska vård.

RS 2021-0220 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 6/2020, Socialt hållbar inköpsprocess.

RS 2021-0221 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 7/2020, Läkemedelsförsörjning i slutenvården.

RS 2021-0222 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 8/2020, Vårdens fastighetsinvesteringar – uppföljning, utvärdering och återrapportering.

RS 2021-0223 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 9/2020, Budgetstyrning i Region Stockholm.

RS 2021-0583 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 1/2021, Fastighetsägar- och byggherreansvar för vårdens fastigheter.

RS 2021-0767 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 2/2021, Klimatanpassning av Region Stockholms fastigheter.

RS 2021-0766 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 3/2021, Strategis styrning av IT och digitalisering.

RS 2021-0958 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 5/2021, Region Stockholm som innovationspartner.

RS 2021-0959 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 6/2021, Kompetensförsörjning av specialistsjuksköterskor.

RS 2021-1048 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 7/2021, Försäljningar av regionens vårdfastigheter.

RS 2021-1049 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 8/2021, Investeringar i tunnelbanans utbyggnad.

RS 2022-0246 Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 11/2021, Erfarenheter från coronapandemin - utvecklingen av hälso- och sjukvården efter krisen.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Regionrevisorerna kommenterar i årsrapporten 2021 att tillämpning av viktningssmodellen för indikatorer i måluppföljningen behöver utredas och förtydligas, samt säkerställa att de indikatorer som ingår i målstyrningen kan mätas. Regionrevisorerna anser att mål och indikatorer behöver utvecklas under 2022 för att tydliggöra hur målen ska styra på längre sikt. Regionrevisorerna framför också att uppdragen behöver tidsbestämmas när de förväntas vara genomförda.

Revisionen bedömer vidare att regionstyrelsen, som ansvarar för uppsikt och samordning, behöver följa upp uppmaningar till nämnder och bolag som lämnas i tertial- och delårsrapporter om att vidta åtgärder. Årsredovisningen bör kompletteras med information till regionfullmäktige om hur arbetet med åtgärder fortlöpt under året.

Regionledningskontorets kommentar:

Mål och indikatorer sätts i enlighet med policydokument Integrerad ledning och styrning (ILS) av Region Stockholm, samt enligt policydokument God ekonomisk hushållning. Regionfullmäktiges inriktningsmål är gemensamma för koncernen. Inriktningsmålen är fyraåriga och anger inriktningen för Region Stockholm under mandatperioden. Inriktningsmålen konkretiseras i verksamhetsspecifika och nämndspecifika mål med en eller flera indikatorer. För varje indikator har ett målvärde satts. Årliga målvärden sätts utifrån rådande övergripande förutsättningar och anger vilken nivå som ska uppnås för respektive år, vilket i budget omfattar ett budgetår samt två planår.

Enligt beslut i budget 2021 tillämpas från och med uppföljningen 2021 viktning av indikatorerna i måluppföljningen. Viktningen anger med hur stor andel som indikatorn påverkar måluppföljningen. För att ett mål ska vara uppnått behöver summan av uppnådda indikatorernas viktning uppgå till minst 50 procent.

Mål och indikatorer ses över årligen inom budgetprocessen. I översynen görs en bedömning av om mål och indikatorer är relevanta och mätbara, samt vilken viktning indikatorerna har i måluppföljningen.

Uppdrag ges i beslut om att specifika åtgärder ska genomföras under en viss tid. Regionfullmäktige kan i budget besluta om uppdrag som kopplas till målen och som ska återredovisas till regionfullmäktige i delårsbokslut och årsredovisning. Vid behov kommer regionstyrelsen att komplettera uppdragen med en tidplan som fastställts i kommande ärende.

En särskild process för en förstärkt och aktiv ägardialog tillämpas löpande under året i Region Stockholms verksamheter och finns beslutade av fullmäktige i Ägarpolicy och bolagsstyrningsprinciper (RS 2020–0469). I ägardialogerna görs resultat- och verksamhetsuppföljning, samt verksamheternas förändringsarbete, strategiska utmaningar och åtgärder. Mötesanteckningarna från ägardialogerna protokoll- och diarieförs. I årsredovisningen ges en kortfattad uppföljning av nämndernas och bolagens verksamhet under året. Regionledningskontoret kommer se över om det i ägardialogerna framgår något väsentligt som inte har lyfts i nämndens eller bolagets verksamhetsberättelse som behöver lyftas fram i Region Stockholms årsredovisning.

Regionrevisorernas rekommendationer:

Regionrevisorerna har i årsrapporten 2021 lämnat två nya rekommendationer till regionstyrelsen.

- Regionstyrelsen bör analysera och tydliggöra förutsättningarna för att nämnders och bolags servicefunktioner ska överföras till fastighets- och servicenämnden.

Regionledningskontorets kommentar:

Under 2022 fokuserar serviceförvaltningen inom fastighets- och servicenämnden på att konsolidera och effektivisera redan överförda verksamheter. Analys och förberedande arbete för tydliggörande av förutsättningar för kommande verksamhetsöverföringar pågår. I samband med budget 2023 planeras tydliggjorda förutsättningar att beslutas och kommuniceras.

- Regionstyrelsen bör säkerställa att fullmäktiges beslut som rör skilda frågor så långt som möjligt hanteras i separata ärenden för att öka transparens och spårbarhet.

Regionledningskontorets kommentar:

När olika ärenden behandlas under samma dagordningspunkt framgår det tydligt av kallelsen till det berörda sammanträdet. Av kommunallagen följer enbart att regionstyrelsen ska bereda eller yttra sig i ärenden som ska

handläggas av regionfullmäktige (5 kap. § 28, 6 kap. 13 §). Lagen anger inget krav på tjänsteutlåtande från förvaltningen för beslut i nämnd/styrelse. Det enda krav som följer av reglementena (19 § i RS reglemente) är att regionrådsbredningen (RRB) ansvarar för att bereda och framlägga förslag i de ärenden som ska behandlas av regionstyrelsen. Vissa ärenden undantas i samma paragraf från kravet på beredning i RRB. Enligt 14 § i allmänna reglementet åligger det nämndens ordförande att ”se till att ärendena som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda”.

Ärenden som har behandlats i samband med exempelvis beslut om budget eller årsredovisning har behandlats och motiverats i RRB-skrivelsen antingen direkt eller genom en hänvisning till bilaga till budget. De berörda ärendena får en referens i diariesystemet vilket möjliggör att beslutet kopplas till det aktuella ärendet.

Antal rekommendationer som åtgärdats enligt regionledningskontoret

Rapport (ursprung)	Återstående rekommendationer enligt regionrevisorerna	Åtgärdat enligt regionlednings- kontoret
Projektrapporter, del- och årsrapporter	56	34 (61 %)
Årsrapport 2021	2	1 (50 %)
Totalt	58	35 (60 %)

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet med att genomföra aktiviteterna i enlighet med regionrevisorernas rekommendationer hanteras inom regionstyrelsens uppdrag.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Årsrapport 2021 för regionstyrelsen

Beslutsexpediering

1. Regionrevisorerna